

**ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
РЕЗУЛЬТАТИ
ОПИТУВАННЯ УЧНІВ
ПТНЗ ТА БЕЗРОБІТНИХ**

2015

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Цю публікацію було створено за підтримки Європейського Союзу. За зміст публікації повну відповідальність несе проект ЄС «Покращення системи підготовки кадрів для потреб економіки Волинського субрегіону», що виконується Управлінням освіти та науки Рівненської обласної державної адміністрації у партнерстві з Управлінням освіти, науки та молоді Волинської обласної державної адміністрації та Волинським ресурсним центром в рамках Програми ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». Зміст публікації не є відображенням офіційної позиції Європейського Союзу.

Результати дослідження можуть бути корисними для представників відділів освіти, вчителів старших класів та профконсультантів, працівників ВУЗів та ПТНЗ, представників центрів зайнятості, управлінь економіки та представників бізнесу.

Європейський Союз складається з 28 держав-членів та їх народів. Це унікальне політичне та економічне партнерство, засноване на цінностях поваги до людської гідності, свободи, рівності, верховенства права і прав людини. Понад п'ятдесят років нам знадобилось для створення зони миру, демократії, стабільності і процвітання на нашому континенті. Водночас нам вдалось зберегти культурне розмаїття, толерантність і свободу особистості. ЄС налаштований поділитись своїми цінностями та досягненнями з країнами-сусідами ЄС, їх народами, та з народами з-поза їх меж.

ЗМІСТ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ «ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕКОНОМІКИ ВОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ»	3
ВСТУП	4
I. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ УЧНІВ ПТНЗ ТА БЕЗРОБІТНИХ	5
II. ДОДАТКИ	28
Додаток 1. Анкета опитування учнів	28
Додаток 2. Анкета опитування безробітних	30

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ «ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕКОНОМІКИ ВОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ»

Проект передбачає дослідження ринку праці, роботу з найпроблемнішими ділянками в підготовці робітничих професій, створення доступу до інструментів професійної орієнтації і вибору професії та до засобів формування активної поведінки на ринку праці від пошуку роботи до започаткування власної справи, сприяння соціальному діалогу роботодавців і держави в питаннях професійно-технічного навчання, формування нової якості трудових ресурсів, яка зможе стати конкурентною перевагою субрегіону в боротьбі за інвестиції та нові робочі місця та призведе до зменшення міжрегіональних економічних диспропорцій.

Місце впровадження: Рівненська та Волинська області.

Цільова група проекту: учні, викладачі економіки, куратори центрів кар'єри і випускники 44 професійно-технічних навчальних закладів Волинського субрегіону, учні старших класів шкіл субрегіону та їхні батьки, які приймають рішення про вибір професії.

Цілі проекту:

Покращення системи підготовки кадрів для потреб економіки Рівненської та Волинської областей, у тому числі покращення адаптивності молоді на ринку праці, зокрема через сприяння налагодженню соціального діалогу у сфері ринку праці, покращення первинної професійної підготовки та профорієнтаційної роботи з учнями, сприяння самозайнятості молоді.

Діяльність проекту:

- Вивчення стану сучасного ринку праці, детальний аналіз і напрацювання рекомендацій для інститутів ринку праці, створення інформаційно-пошукової системи по регіональному ринку праці www.kariera.in.ua;
- Забезпечення професійно-технічних закладів освіти сучасними інструментами і засобами навчання: зміцнення матеріально-технічної бази 8-12 закладів, розробка 5 мультимедійних навчальних курсів, проведення 20 семінарів для майстрів виробничого навчання;
- Покращення вміння молоді вибирати професію, шукати роботу і створювати власну справу: порадник для молоді з самостійного пошуку роботи, онлайн-система для тестування професійної придатності, тренінги з підвищення якості роботи для співробітників Центрів кар'єри, тренінги з методики навчання підприємництву для викладачів, 5 вебінарів для молоді з питань започаткування бізнесу, розробка 4 мотиваційних відеороликів з прикладами започаткування власної справи.

Виконавцями проекту є:

- Управління освіти і науки Рівненської ОДА www.rvosvita.org.ua
- Управління освіти, науки та молоді Волинської ОДА www.uon.voladm.gov.ua
- Західноукраїнська регіональна непідприємницька громадська організація «Волинський ресурсний центр» www.vrc.rv.ua

Проект впроваджується за фінансової підтримки Європейського союзу в рамках програми «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» та співфінансується Управлінням освіти та науки Рівненської обласної державної адміністрації, Управлінням освіти, науки та молоді Волинської обласної державної адміністрації.

ВСТУП

Дослідження спрямоване на отримання інформації щодо стану та перспектив розвитку основних видів економічної діяльності для збалансування попиту та пропозиції робочої сили за робітничими професіями.

Емпіричну базу дослідження становили:

- результати опитування підприємств Волинського субрегіону з чисельністю працівників понад 30 осіб, всього – 1562 підприємства, у тому числі, Рівненська область - 759, Волинська область - 803.
- результати експертного опитування 140 директорів та керівників кадрових служб діючих підприємств Волинського субрегіону ринкоутворюючих видів економічної діяльності.

Аналітичний звіт складається з п'яти розділів, які презентують змістовні результати оцінки попиту та пропозиції робочої сили за робітничими професіями на ринку праці Волинського субрегіону (тут і далі «Волинський субрегіон – це територія Рівненської та Волинської областей»), а також методологічні особливості дослідження.

Основними завданнями дослідження є:

- ✓ оцінка ймовірних тенденцій розвитку основних видів економічної діяльності, зміни обсягів виробництва та/або надання послуг;
- ✓ оцінка змін професійної структури робочої сили та актуальних кадрових потреб роботодавців у робітничих професіях;
- ✓ визначення кількісних характеристик робітничих професій на ринку праці субрегіону;
- ✓ визначення основних проблем, що пов'язані з дефіцитом кандидатів, браком спеціалістів на профільні вакансії підприємств галузі;
- ✓ оцінка рівня заробітних плат працівників робітничих професій;
- ✓ визначення найбільш актуальних напрямків підготовки спеціалістів ПТНЗ;
- ✓ оцінка якості підготовки молодих фахівців робітничих спеціальностей, які потребує підприємство та галузь в цілому.

Виконання дослідження стало можливим завдяки злагодженій роботі:

- ✓ Рівненського обласного центру зайнятості;
- ✓ Волинського обласного центру зайнятості;
- ✓ Науково-дослідної лабораторії Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;
- ✓ Управління освіти, науки та молоді Волинської ОДА;
- ✓ Управління освіти і науки Рівненської ОДА;
- ✓ Громадської організації «Волинський ресурсний центр».

I. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ УЧНІВ ПТНЗ ТА БЕЗРОБІТНИХ

I. ВСТУП

Опитування безробітних та учнів професійних навчальних закладів Волинського економічного субрегіону проводилося восени 2015 року. Метою опитування було визначити:

- професійні очікування та профорієнтаційні потреби учнів професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) та безробітних субрегіону;
- перспективи трудової міграції учнів ПТНЗ та безробітних;
- якість знань, які надають окремі ПТНЗ регіону і їх значущість у професійній діяльності випускників.

II. МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

Опитування проводилося у Волинській та Рівненській областях.

Об'єктом опитування стали учні професійно-технічних навчальних закладів Рівненщини та Волині, а також безробітні, що перебувають на обліку в базових центрах зайнятості субрегіону.

Для опитування було відібрано 420 учнів ПТНЗ (по 210 в кожній області) та 420 безробітних (також по 210 в кожній області) – за тими робітничими професіями, які є найбільш масовими та затребуваними на субрегіональному ринку праці. Були опитані учні ПТНЗ Рівненській області досліджувалися такі навчальні заклади як Рівненське ВПУ №1, Сарненський професійний аграрний ліцей, Рівненське ВПУ ресторанного сервісу і торгівлі, Рівненський ЦПТО сервісу і дизайну, Сарненське ВПУ №22, Квасилівський професійний ліцей, Рівненський професійний ліцей. У Волинській області такі навчальні заклади як Ковельський професійний ліцей, Маневецький професійний ліцей, Володимир-Волинське ВПУ, Луцький центр професійно-технічної освіти, Луцьке ВПУ та ДПТНЗ «Камінь-Каширське ВПУ».

У Рівненській області досліджувалися учні, що здобувають та безробітні, які здобули такі професії як: електромонтер; тракторист, машиніст с/г, слюсар з ремонту с\г техніки; верстатник деревообробний, тесляр, столяр, столяр з виробництва меблів; електрогазозварник ручного газозварювання; слюсар з ремонту авто, водій, автомеханік; пекар, кондитер; кравець, закрійник, вишивальник. У Волинській області ті ж самі професії, за винятком електромонтерів та пекарів (кондитерів, цукерників)

Після проведення опитування безробітних для подальшого були відібрані тільки ті анкети, які стосувались професій, які були об'єктом дослідження. Анкети, заповнені представниками інших професій (як-от наприклад, перукар, бармен, охоронець) вилучалися і до аналізу не включалися. Таким чином сумарна кількість респондентів чії анкети були включені до аналізу, склала:

Для учнів ПТНЗ – 409 анкет (204 – Рівненська обл., 205 – Волинська обл.). Зразок анкети опитування учнів у Додатку № 1.

Для безробітних – 323 анкети (198 – Рівненська обл., 125 – Волинська обл.). Зразок анкети опитування безробітних у Додатку № 2.

Статистична похибка становить менше 2%.

III. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У Рівненській області всього було опитано 204 учні з 7 професійно-технічних навчальних закладів, з них – 145 хлопців, що становить 71,08% та 59 дівчат (28,92%).

У Волинській області було опитано 205 учнів, серед яких 155 хлопців (75,61%) та 50 дівчат (24,39%).

Вік опитаних складає:

У Рівненській області:

Років	16	17	18	19	20	21
Всього, осіб	1	100	82	17	1	3
%	0,49	49,02	40,2	8,33	0,49	1,47

У Волинській області:

Років	15	16	17	18	19	20
Всього, осіб	1	6	101	67	22	8
%	0,49	2,93	49,27	32,68	10,73	3,90

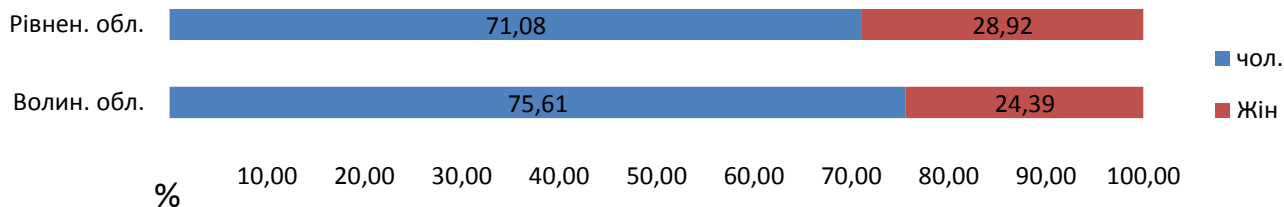

Рис. 1. Розподіл за статтю респондентів - учнів ПТНЗ

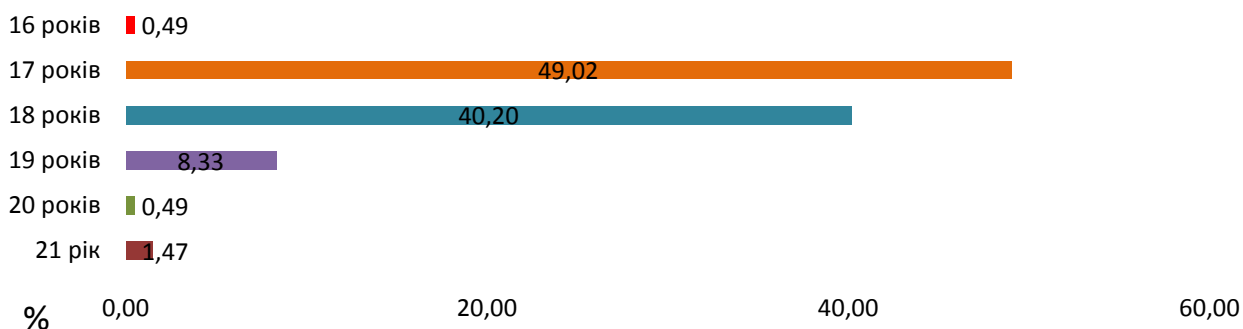

Рис. 2. Розподіл за віком учнів ПТНЗ (Рівненська обл.)

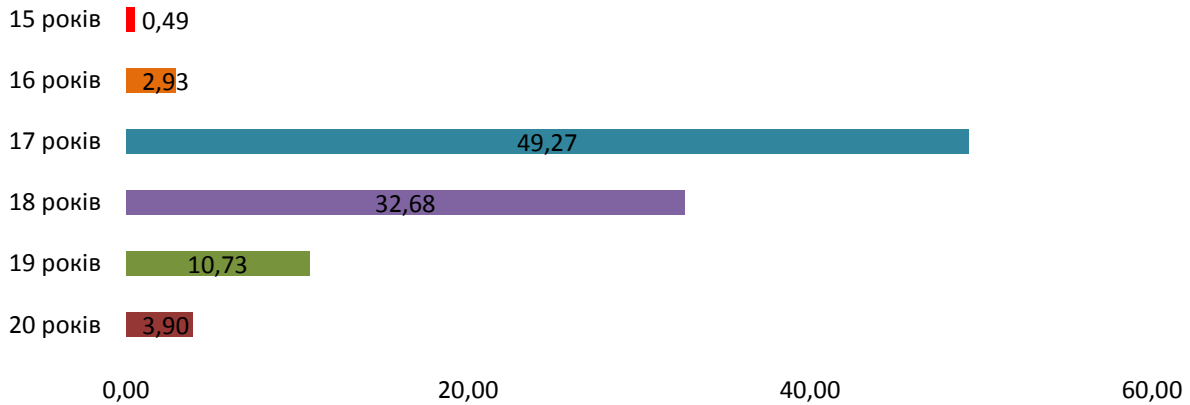

Рис. 3. Розподіл респондентів (учнів ПТНЗ) за віком (Волинська обл.)

У Рівненській області були опитані учні, що вчаться робітничим професіям:

- електромонтер;
- тракторист, машиніст с/г, слюсар з ремонту с\г техніки;
- верстатник деревообробний, тесляр, столяр, столяр з виробництва меблів;
- електрогазозварник ручного газозварювання;
- слюсар з ремонту авто, водій, автомеханік;
- пекар, кондитер;
- кравець, закрійник, вишивальник.

У Волинській області були опитані учні, що вчаться робітничим професіям:

- тракторист, машиніст с/г, слюсар з ремонту с\г техніки;
- верстатник деревообробний, тесляр, столяр, столяр з виробництва меблів;
- електрогазозварник ручного газозварювання;
- слюсар з ремонту авто, водій, автомеханік;
- кравець, закрійник, вишивальник.

Відповідно до методики дослідження у Рівненській області розподіл анкет між майбутніми представниками вказаних професій був рівним (по 30 анкет). У Волинській області опитувалися учні з восьми ПТНЗ.

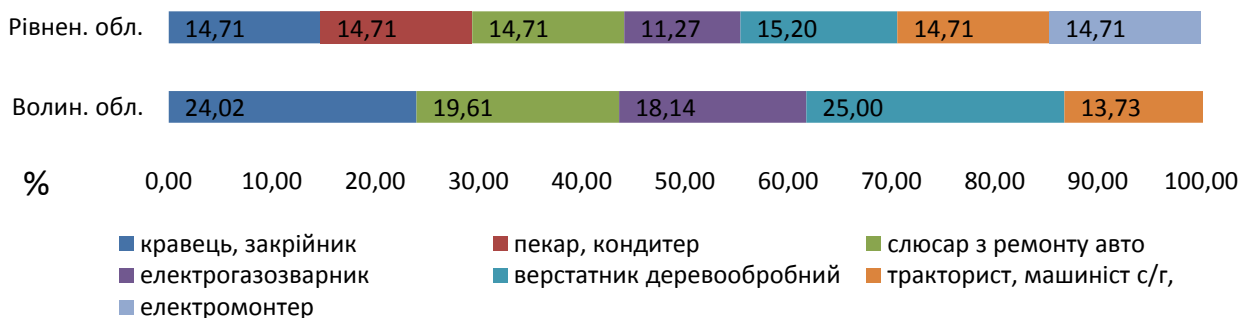

Рис. 4. Розподіл респондентів (учні ПТНЗ) за професіями

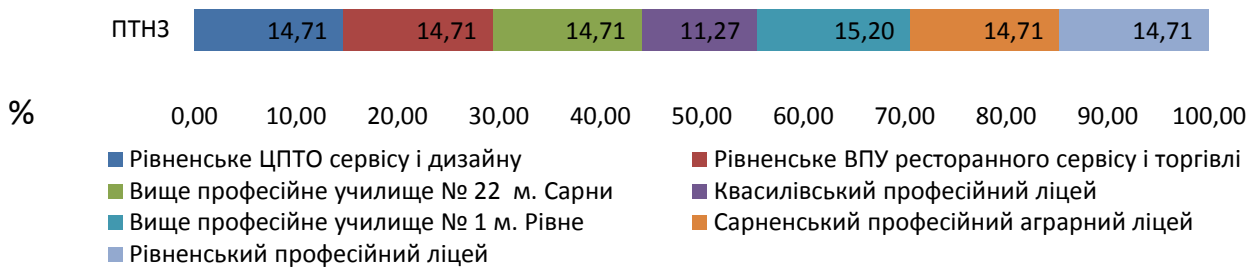

Рис. 5. Розподіл респондентів (учнів ПТНЗ) за навчальними закладами (Рівненська обл.)

Таким чином, у більшості ПТНЗ Рівненщини та професіям, що досліджувалися в них, квота респондентів у 30 осіб (по всіх ПТНЗ та професіях, де відсоток опитаних становить 14,71%), лише в Квасилівському професійному ліцеї (професія – електрогазозварник) вона була меншою – 23 особи (11,27%), а у ВПУ №1 м. Рівне (професія – верстатник) більшою – 31 особа (15,2%)

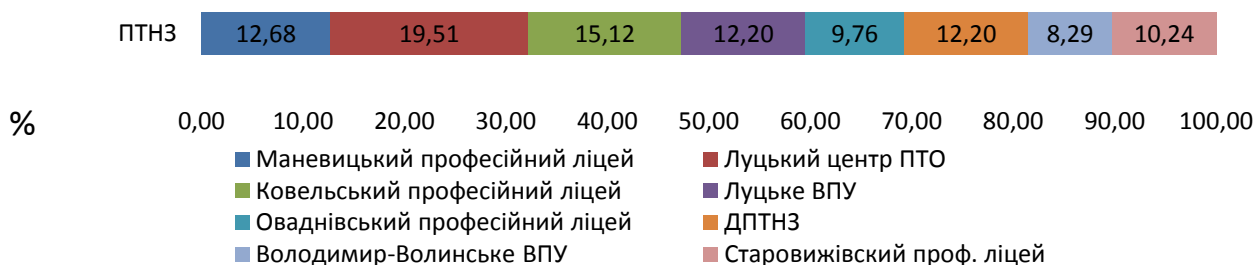

Рис. 6. Розподіл респондентів (учнів ПТНЗ) за навчальними закладами (Волинська обл.)

Як показали дані опитування, після закінчення навчального закладу переважна більшість респондентів готові у майбутньому працювати за отриманою професією, у Рівненській області – 88 осіб (43,14%), у Волинській – 101 (49,27%) значна частина також планує вступити до вищого навчального закладу, на Рівненщині – 59 осіб (28,92%), на Волині – 61 (29,76%). Отож, дані по обох областях з цього питання практично співпадають (рис. 3.7). Варіант відповіді «zareєструватися безробітним у центрі зайнятості» у Рівненській області не обрав жоден респондент, а у Волинській лише один.

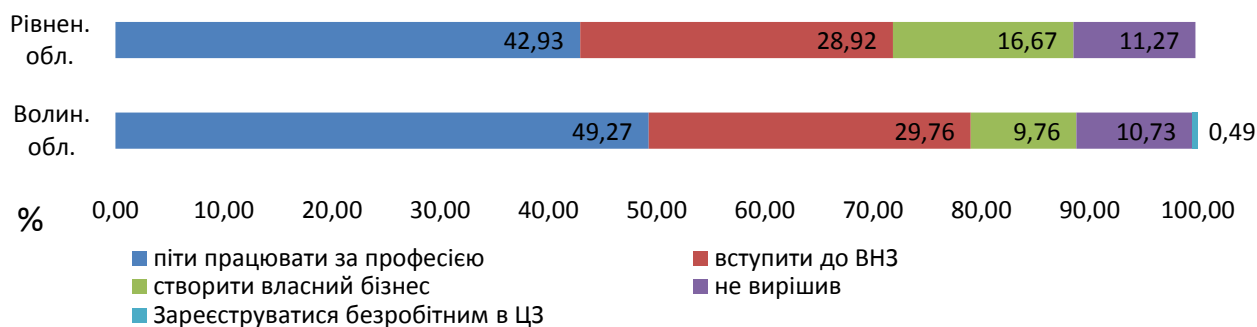

Рис. 7. Плани учнів ПТНЗ щодо свого майбутнього після закінчення навчального закладу

По питанню «Чи плануєте Ви після закінчення навчального закладу працювати за обраною професією?» думки респондентів у Рівненській та Волинській областях дещо розійшлися. Так, на Рівненщині абсолютна більшість респондентів схиляється до праці за обраною професією. Упевнені в цьому 132 особи, що становить 64,71%, ще 29,41% (60 осіб) схиляються до роботи за обраною професією. І лише 5,39% опитаних (11 осіб) сумніваються, що обрана професія їм знадобиться у найближчому майбутньому. У Волинській області домінує думка щодо можливої роботи за професією (120 осіб, 58,82%), переконані ж у своїй роботі за обраною спеціальністю тільки 55 респондентів (26,96%). Більше й тих, хто, очевидно, не працюватиме за нею (загалом 29 осіб, 14,21%)

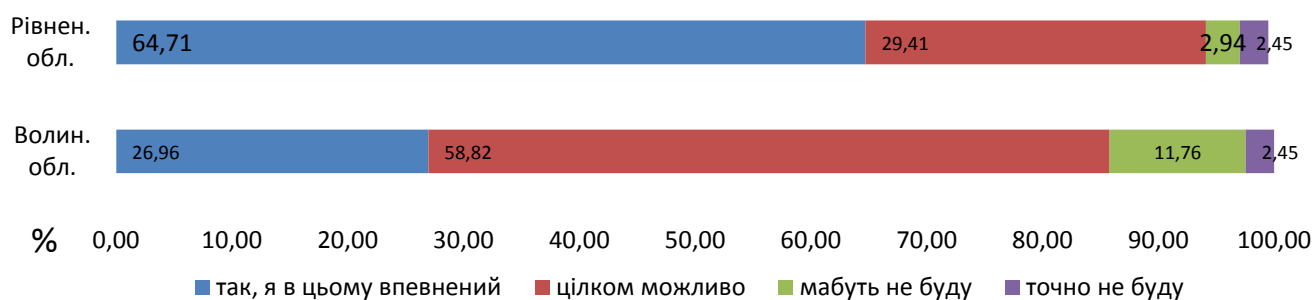

Рис. 8. Плани учнів ПТНЗ щодо їхньої роботи за обраною професією

Більше 70% опитаних респондентів у навчальних закладах Рівненщини вважають, що одним із завдань ПТНЗ є допомога випускникам у пошуку їм роботи, а от по Волині ця цифра менша від 50%. Натомість вдвічі більше респондентів у Волинській області вважають, що навчальний заклад не зобов'язаний шукати роботу випускникам – 33,82% проти 16,67%

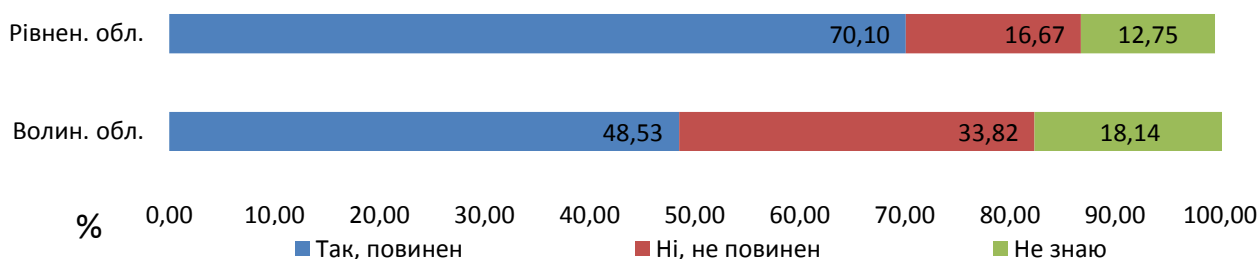

Рис. 9. Необхідність допомоги випускникам з боку ПТНЗ у пошуку роботи

На питання «Чи надає допомогу у пошуку роботи навчальний заклад, у якому Ви вчитеся?» лівова частина респондентів відповіла ствердно, на Рівненщині – 137 чол. (67,16%), на Волині – 63,73%.

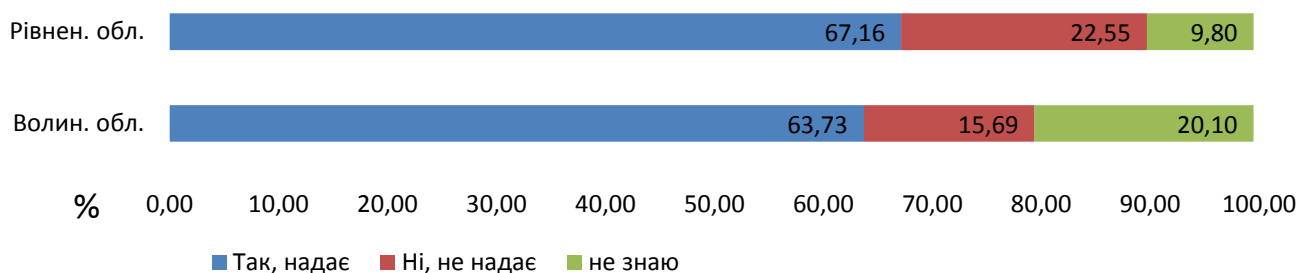

Рис. 10. Допомога ПТНЗ випускникам у пошуку роботи

У відповідь на питання «Скільки Ви знаєте підприємств Вашого регіону, де влаштовуються робітники вашої професії?» більшість респондентів назвали цифру від 3 до 5 підприємств. Сумарно їхні відповіді склали по Рівненщині 81,37% (166 осіб), по Волині 75,49% (154 особи).

	К-сть підприємств	1	2	3	4	5-10	Більше 10
Рівненська область	Всього, осіб	7	11	41	64	61	20
	%	3,43	5,39	20,10	31,37	29,90	9,80
Волинська область	Всього, осіб	13	18	46	38	70	19
	%	6,37	8,82	22,55	18,63	34,31	9,31

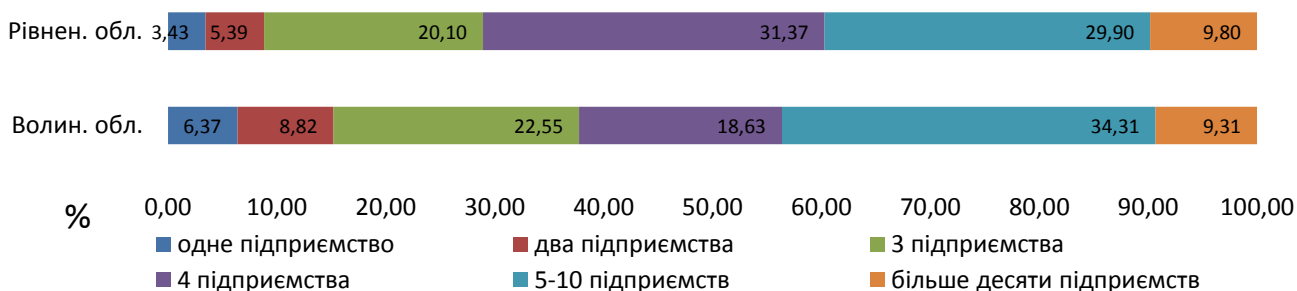

Рис. 11. Кількість підприємств відповідної галузі, які відомі учням ПТНЗ

Більшість учнів ПТНЗ (у Рівненській області відсоток трохи вищий) мають досвід додаткового заробітку у вільний час, щоправда, важко оцінити, наскільки цей заробіток постійний і чи пов'язаний з професією, яку респонденти здобувають.

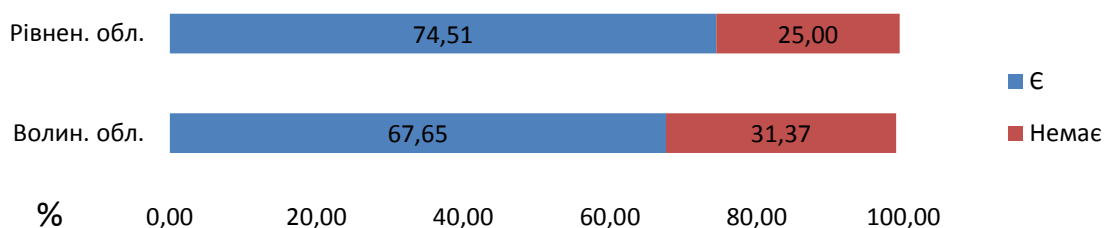

Рис. 12. Наявність додаткового заробітку в учнів ПТНЗ

Незважаючи на те, що більшість учнів мають досвід роботи у вільний від навчання час, про рівень заробітних плат у своїй сфері вони, переважно, не знають.

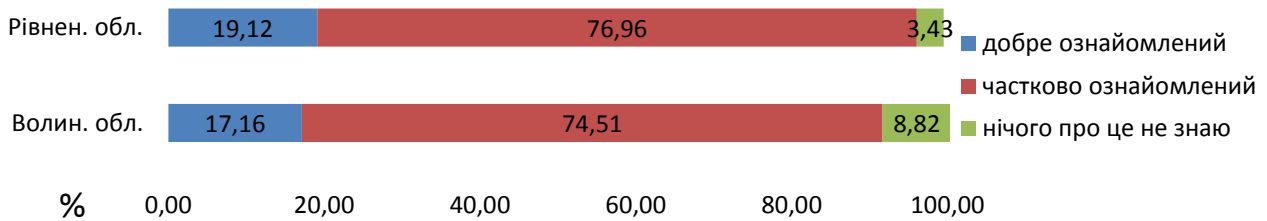

Рис. 13. Рівень обізнаності учнів ПТНЗ з зарплатами на підприємствах їхньої сфери

Більшість респондентів (55,39% по Рівненщині, 49,51% по Волині) оцінюють свій рівень вмінь та навичок, як середній (3 кваліфікаційний розряд). Щоправда, значна частина оцінює свої вміння по 4 розряду (25%), який здобувають уже по закінченні навчального закладу за основною спеціальністю (і то не завжди!), або після кількох років професійної діяльності. Жоден з учнів Рівненщини не визнав свої вміння за першим розрядом (по Волині таких 4 особи), а кількість тих, хто визначив їх у обох областях за п'ятим розрядом (ПТНЗ не надає його навіть випускникам, це рівень висококваліфікованого робітника!), більша від тих респондентів, котрі «оцінюють» себе на другий розряд. Таким чином, можна говорити про переоцінку своїх здібностей та вмінь молодими людьми.

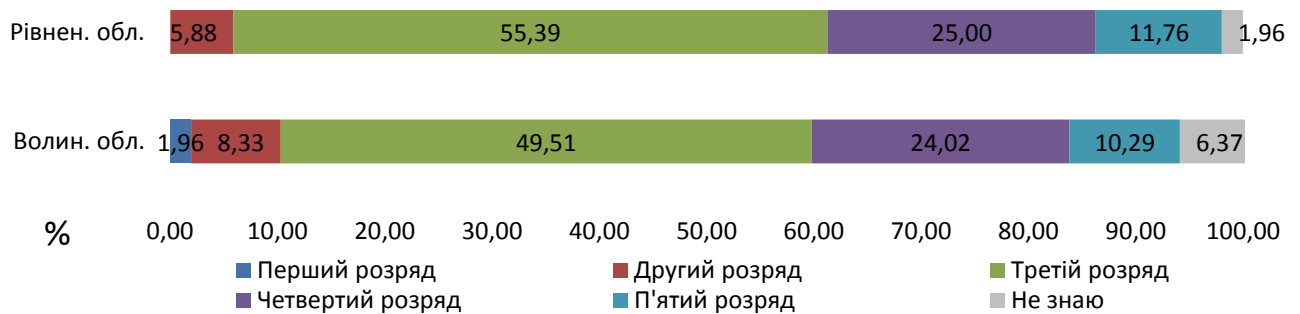
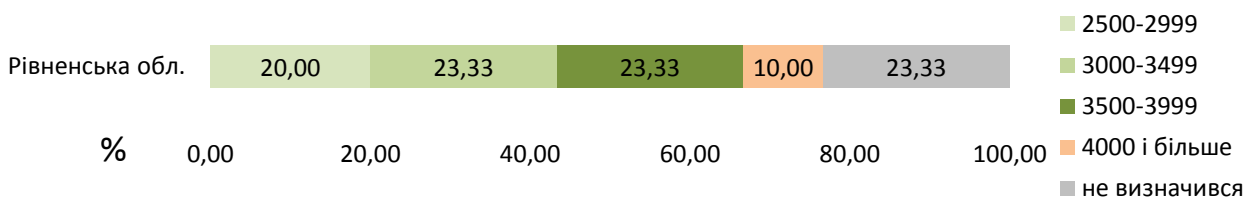

Рис. 14. Кваліфікаційний розряд учнів ПТНЗ (за оцінками самих респондентів)

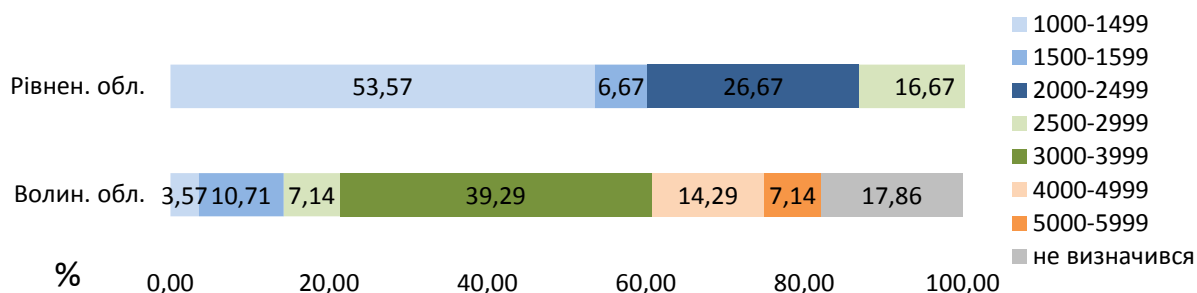
Аналіз відповідей респондентів на запитання «Яку заробітну плату отримують у Вашому регіоні робітники Вашого рівня кваліфікації?» свідчить про низький рівень обізнаності з реальним рівнем зарплат на підприємствах їхньої галузі у субрегіоні. Здебільшого, респонденти переоцінюють свій рівень кваліфікації, а відтак і рівень зарплат у галузі. Найнижче респонденти оцінили зарплати трактористів і кравців, найвище – у слюсарів з ремонту авто (Рівненська обл.). Так, зокрема 30% учнів ПТНЗ Рівненщини, що отримують професію слюсар, вважають що рівень заробітної плати по даній професії, котрий відповідає їхній кваліфікації більший від 8000 грн. Найменшою розбіжність у рівнях оцінки зарплат учнями ПТНЗ виявилася у пекарів та кравців, найбільшою у слюсарів (Рівненська обл.) та деревообробників (Волинська обл.). Найменше обізнані щодо рівня зарплат у галузі (сірий відтінок) у Рівненській області майбутні електромонтери та електрогазозварники – відповідно 23,33% та 34,78% опитаних, у Волинській області – слюсарі з ремонту авто – 50%. По окремих професіях заробітки в одній з областей (на думку учнів ПТНЗ) є низькими, а в іншій області навпаки, доволі високими! Це стосується зокрема газоелектрозварників (заробітки на Волині

значно більші, ніж на Рівненщині) та слюсарів з ремонту авто (заробітки на Рівненщині куди більші, ніж на Волині).

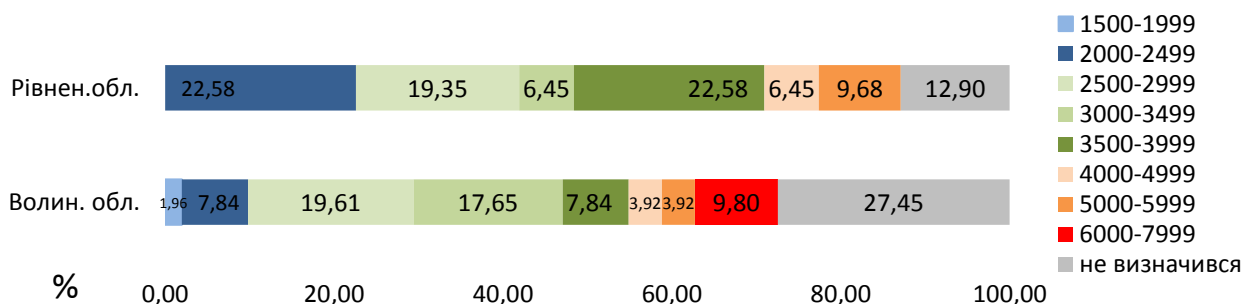
Електромонтер

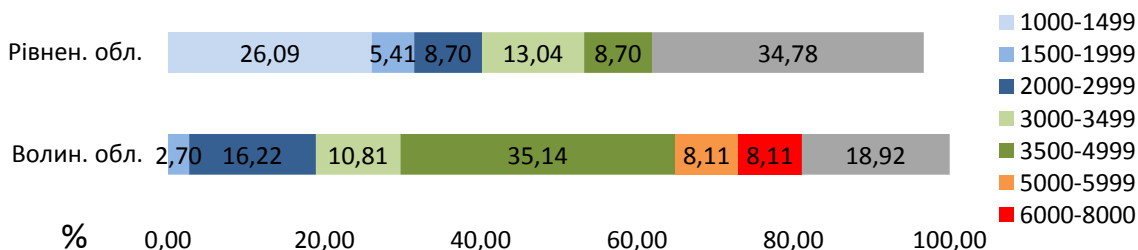
Тракторист

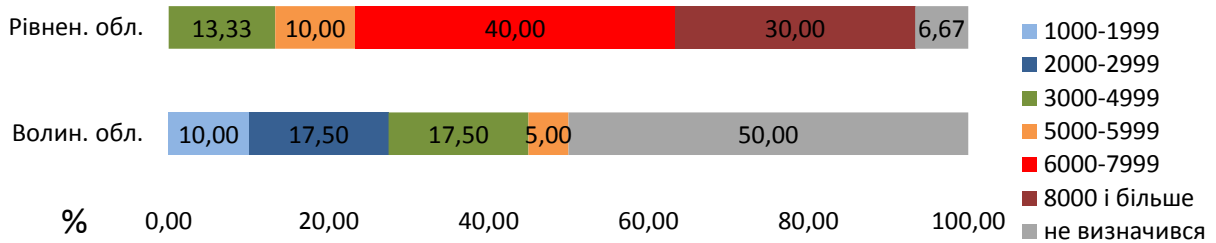
Деревообробник

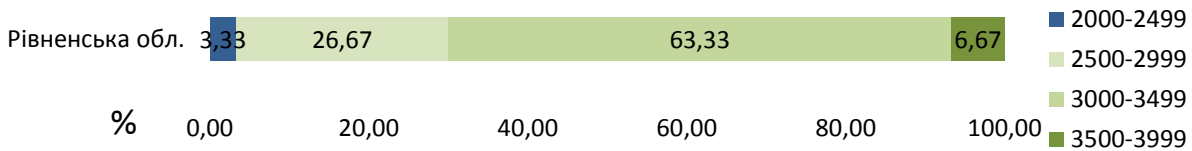
Електрогазозварник

Слюсар

Пекар

Кравець

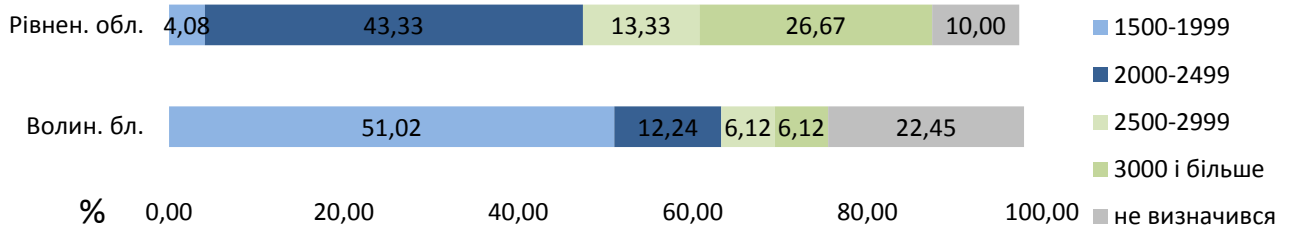
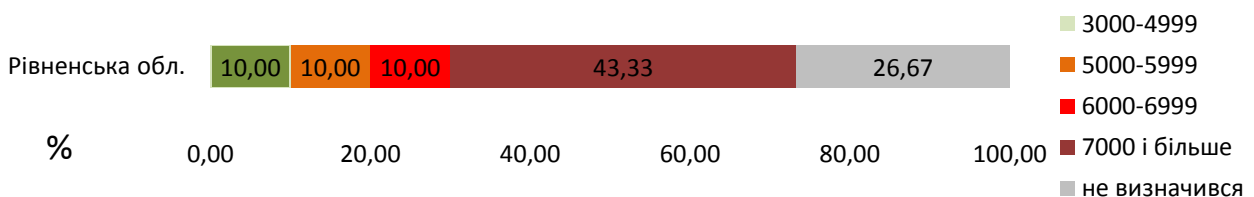

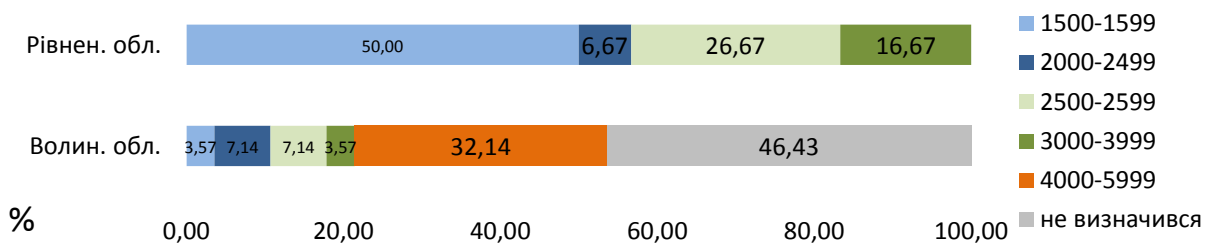
Рис. 15. Рівні зарплат, на які претендуватимуть учні ПТНЗ субрегіону

Учні ПТНЗ субрегіону надали власну оцінку рівня заробітних плат висококваліфікованих працівників їхньої професії.

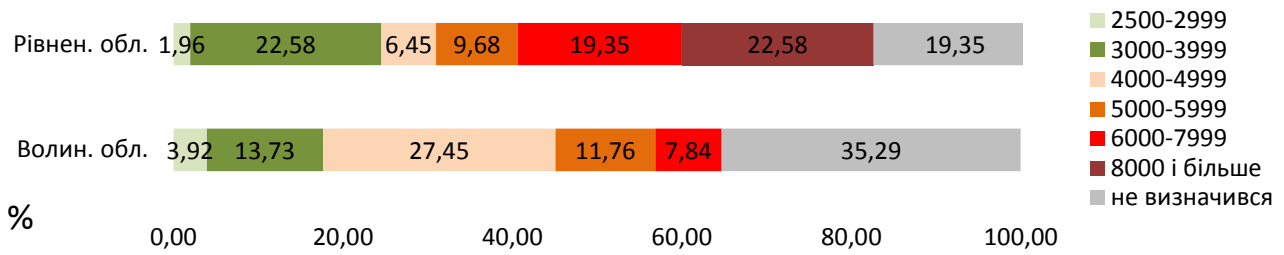
Електромонтер

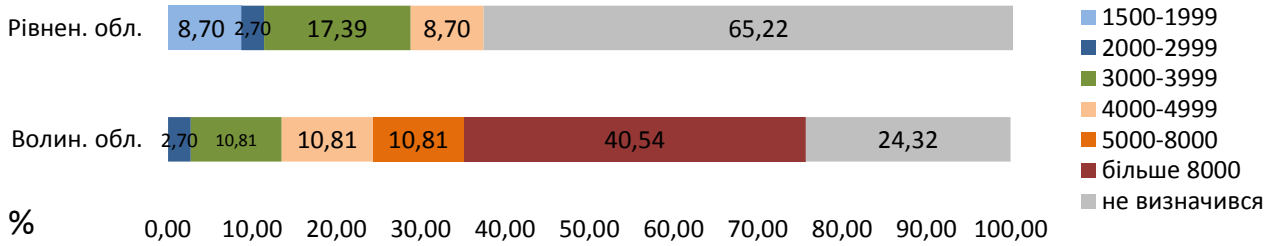
Тракторист

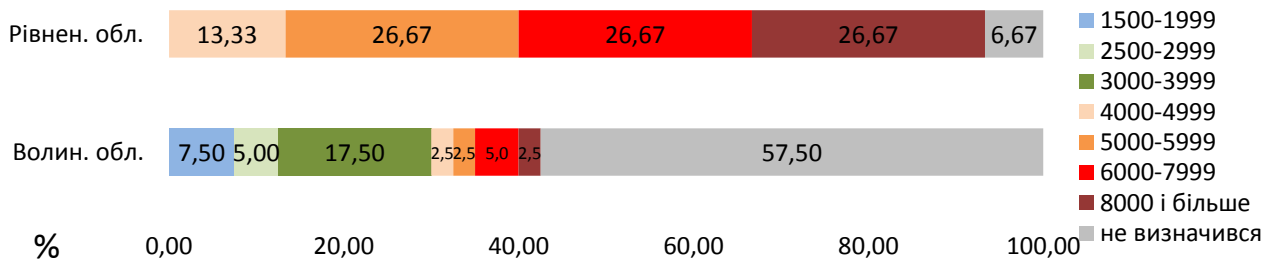
Деревообробник

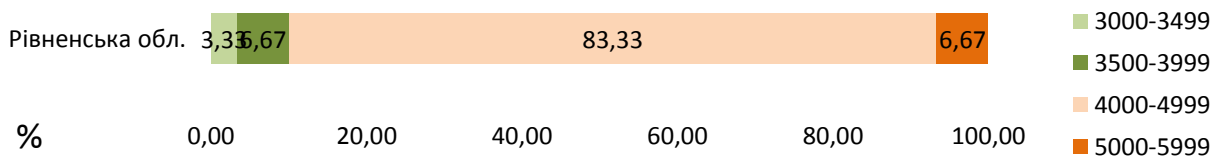
Електрогазоварник

Слюсар

Пекар

Кравець

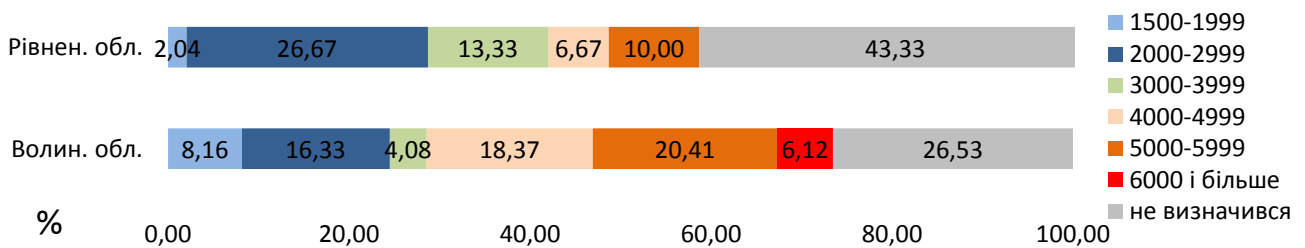

Рис. 16. Оцінка учнями ПТНЗ рівнів зарплат кваліфікованих кадрів субрегіону

Наступна діаграма демонструє кількість респондентів, які користуються мережею Internet для пошуку роботи – майже 80% учнів ПТНЗ Рівненщини (162 особи) і понад 80% їхніх колег з Волині (167 осіб).

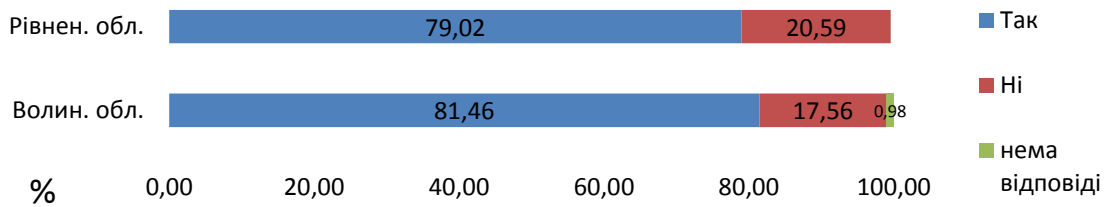

Рис. 17. Використання мережі Internet учнями ПТНЗ для пошуку роботи

21,57% респондентів Рівненщини планують виїхати на роботу в іншу область/країну, 35,29% категорично проти цього, 43,14% не вирішили. По Волині ж, кількість тих, хто не планує виїжджати за межі регіону найнижча – 13,66% респондентів, найбільше ж тих, хто розглядає такий виїзд можливим – 52,2%.

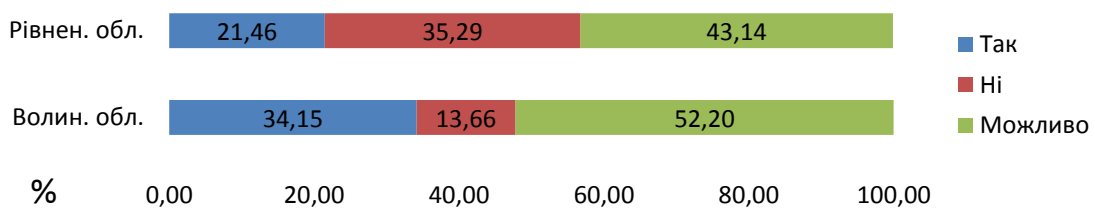

Рис. 18. Оцінка можливості міграції учнів ПТНЗ

Загалом 117 респондентів по Рівненщині, і 118 по Волині висловили свою думку стосовно причини можливого виїзду за межі області. Переважна більшість з них готові мігрувати у пошуках більш високої оплати праці – 83,76% на Рівненщині, та 69,49% на Волині.

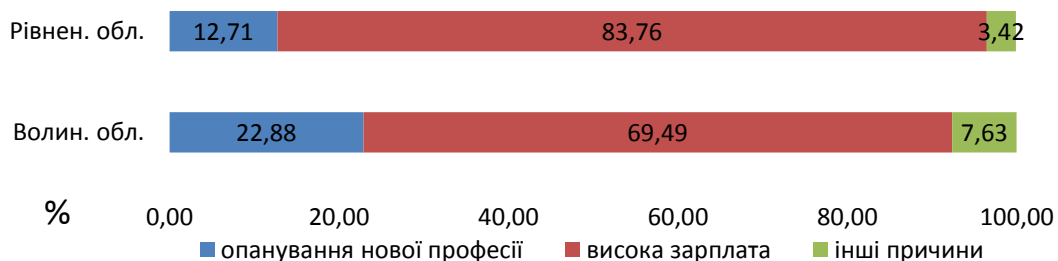
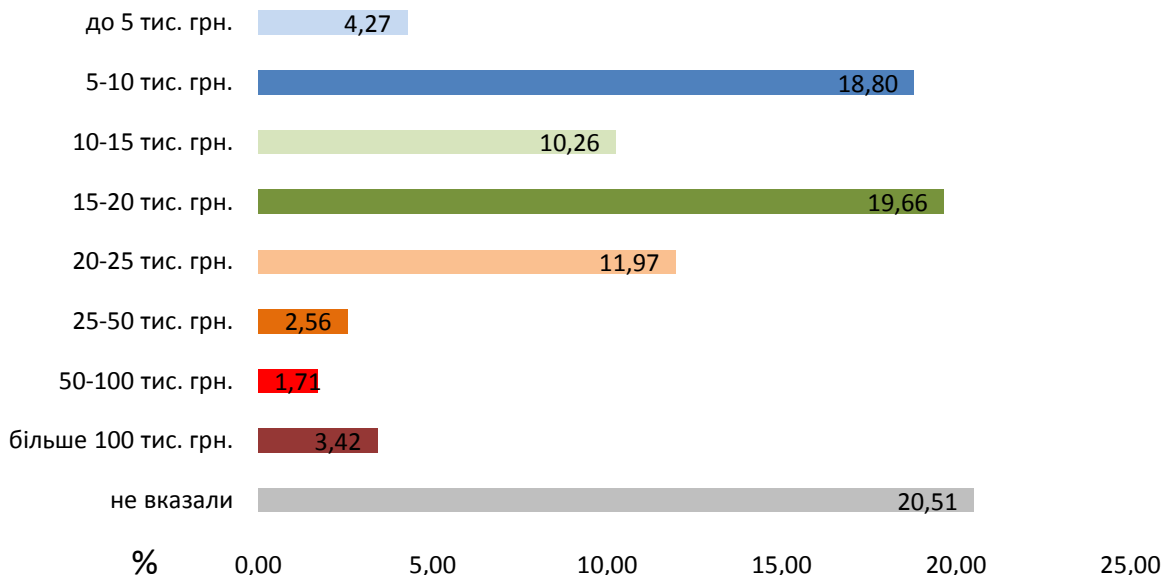

Рис. 19. Причини міграції учнів ПТНЗ

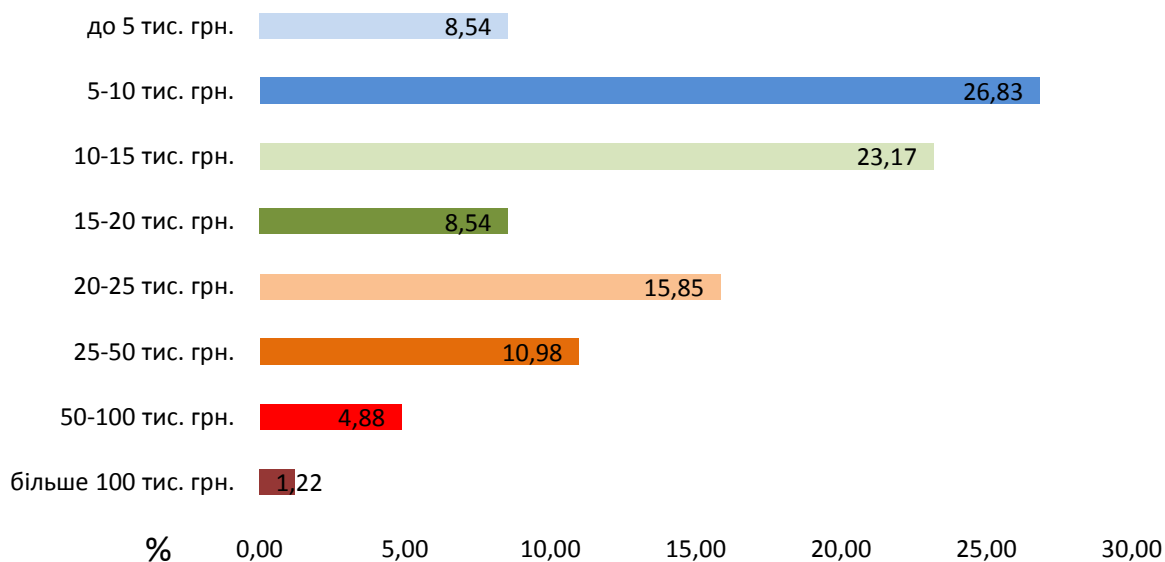
Доволі суттєвою є розбіжність в розмірі заробітних плат, заради яких готові змінити своє місце проживання учні ПТНЗ – від 4500 тис грн. до 300 000 грн. Серед респондентів Рівненщини переважають дві точки зору щодо розміру зарплати за кордоном для працівників з України, а саме від 5 тис. до 10 тис. грн. (за таку зарплату готові змінити місце проживання 18,8 % респондентів), та від 15 тис. до 20 тис. грн. (19,66 % респондентів). Цікаво що 24 респонденти (20,51%) хочуть отримувати за кордоном або в іншій області високу заробітну плату, проте не змогли вказати її розмір.

Рис. 20. Розміри заробітної плати, заради якої готові виїхати за кордон учні ПТНЗ Рівненської обл.

У учнів, що навчаються в професійно-технічних навчальних закладах Волинської обл. очікування щодо закордонних заробітків більш помірні. Так, домінуючими тут є дві категорії зарплат – від 5 до 10 тис. грн. та від 10 до 15 тис. грн. разом ці дві категорії становлять 34,74% оцінок респондентів. Натомість значно меншою є кількість респондентів, що хочуть отримувати в еміграції зарплату від 15 до 20 тис. (всього 7 осіб, що складає 5,93%). Зрештою тільки один респондент «бажає» отримувати платню понад 100 тис. грн.

Рис. 21. Розміри заробітної плати, яку бажають отримувати за кордоном учні ПТНЗ Волині

IV. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ БЕЗРОБІТНИХ ВОЛИНСЬКОГО СУБРЕГІОНУ

У Рівненській області всього було опитано 210 безробітних. Для аналізу були відібрані 198 анкет, дані які підходили для мети дослідження. Респондентами стали 146 чоловіків, що становить 73,74% та 52 жінки (26,26%)

У Волинській області було опитано 210 безробітних, для аналізу відібрано 125 анкет. За статтю респонденти розподілилися так: 106 чоловіків (84,8%) та 19 жінок (15,2%)

Вік опитаних складає:

У Рівненській області:

Років	18-24	25-29	30-39	40-49	50-59
Всього, осіб	44	34	50	40	30
%	22,22	17,17	25,25	20,20	15,15

У Волинській області:

Років	18-24	25-29	30-39	40-49	50-59
Всього, осіб	31	25	39	16	14
%	0,49	2,93	49,27	32,68	10,73

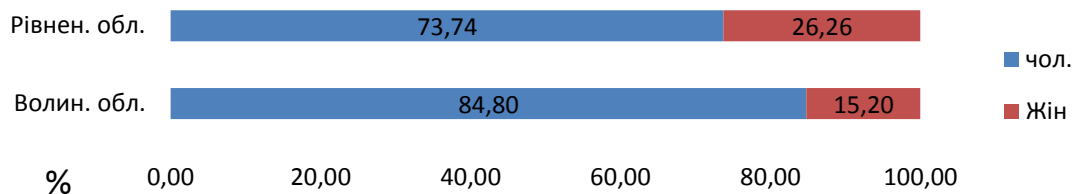

Рис. 22. Розподіл за статтю респондентів - безробітних

Рис. 23. Розподіл за віком респондентів-безробітних

У Рівненській області були опитані безробітні, що мають такі професії як:

- електромонтер;
- тракторист, машиніст с/г, слюсар з ремонту с\г техніки;
- верстатник деревообробний, тесляр, столяр, столяр з виробництва меблів;
- електрогазозварник ручного газозварювання;
- слюсар з ремонту авто, водій, автомеханік;

- пекар, кондитер;
- кравець, закрійник, вишивальник.
У Волинській області були опитані безробітні, що мають такі професії як:
- тракторист, машиніст с/г, слюсар з ремонту с\г техніки;
- верстатник деревообробний, тесляр, столяр, столяр з виробництва меблів;
- електрогазозварник ручного газозварювання;
- слюсар з ремонту авто, водій, автомеханік;
- кравець, закрійник, вишивальник.

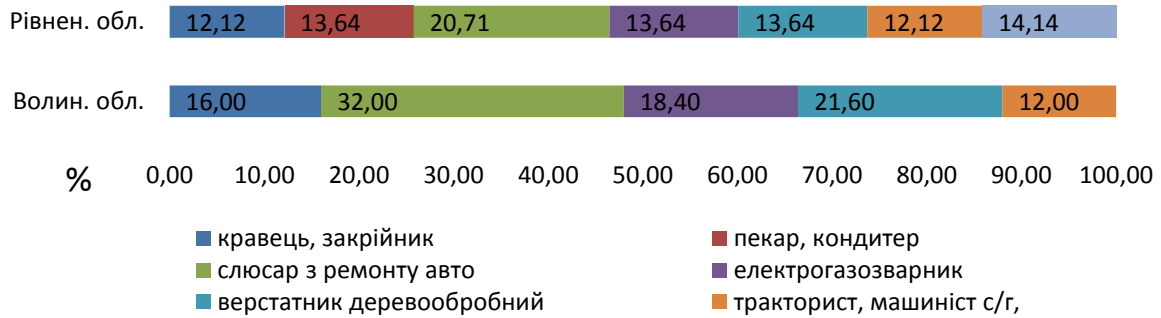

Рис. 24. Розподіл респондентів (безробітні) за професіями

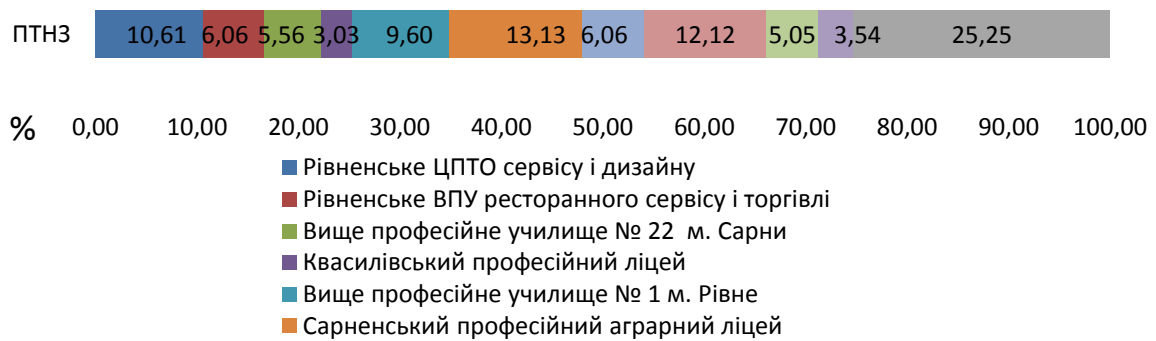

Рис. 25. Розподіл респондентів (безробітні) за навчальними закладами (Рівненська обл.)

При обробці даних анкет було враховано, що респонденти в різний час закінчували той чи інший заклад, і зрозуміло, що за останні двадцять-тридцять років ПТНЗ кілька реорганізацій. Так наприклад СПТУ №10 та СПТУ №38 м. Рівного перформатувалися в технічний коледж НУВГП, а Рівненське ВПУ ресторанного сервісу і торгівлі було створене на базі СПТУ №9 та СПТУ №15.

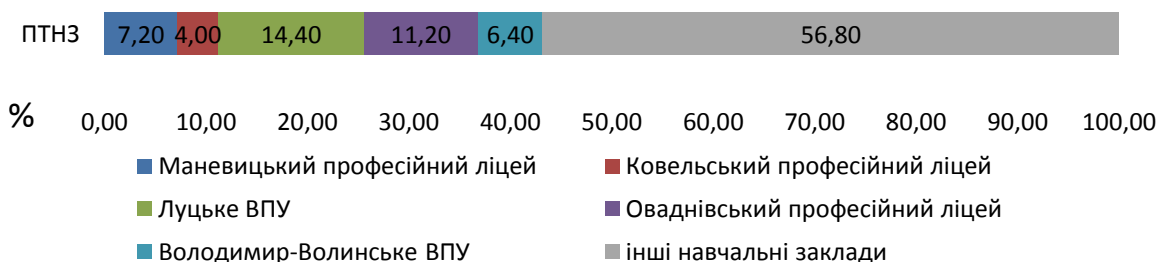

Рис. 26. Розподіл респондентів (безробітні) за навчальними закладами (Волинська обл.)

Як показали дані опитування, переважна більшість респондентів упродовж певного часу працювали за обраною професією, у Рівненській області – 146 осіб (73,74%), у Волинській – 84 (67,2%).

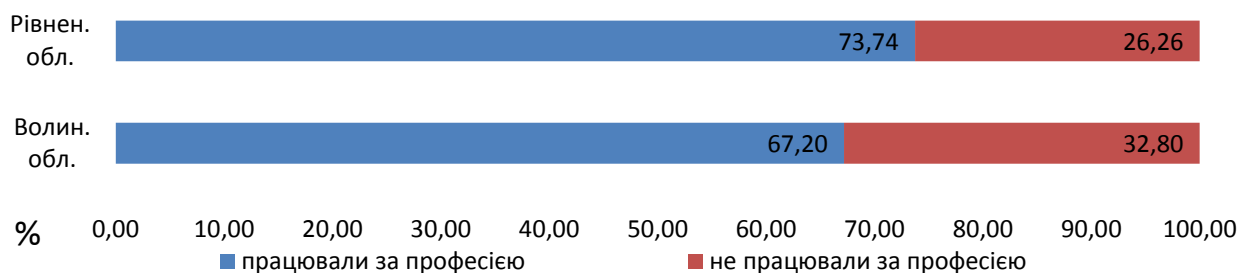

Рис. 27. Робота за професією у випускників ПТНЗ Волинського субрегіону, що зараз є безробітними

Питання «Якщо Ви працювали за професією, то оцініть на скільки відсотків Ваші знання і вміння були достатніми для роботи?» було проаналізоване лише для тих ПТНЗ, щодо яких було хоча б 12 анкет. По Рівненській області такими навчальними закладами є:

- Сарненський професійний аграрний ліцей (26 анкет);
- ВПУ №1 м. Рівне (19 анкет);
- Рівненський ЦПТО сервісу та дизайну (21 анкета);
- Технічний коледж НУВГП (24 анкети).

Оцінка знань необхідних для роботи у більшості респондентів Рівненщини коливається в межах від 50 до 80% Можна зробити «відносний» висновок, що найбільш якісні знання, уміння і навички надають Рівненські ВПУ ресторанного сервісу і торгівлі та ВПУ №1. Що стосується Сарненського професійного аграрного ліцею, то його випускники (нині безробітні), як правило, за здобутою там професією не працювали. Таких осіб виявилось 21 з 26 опитаних, що становить 80,77%. Найбільше ж працюють за професією випускники саме ВПУ №1 м. Рівне – 18 з 19, чол., або 94,74%.

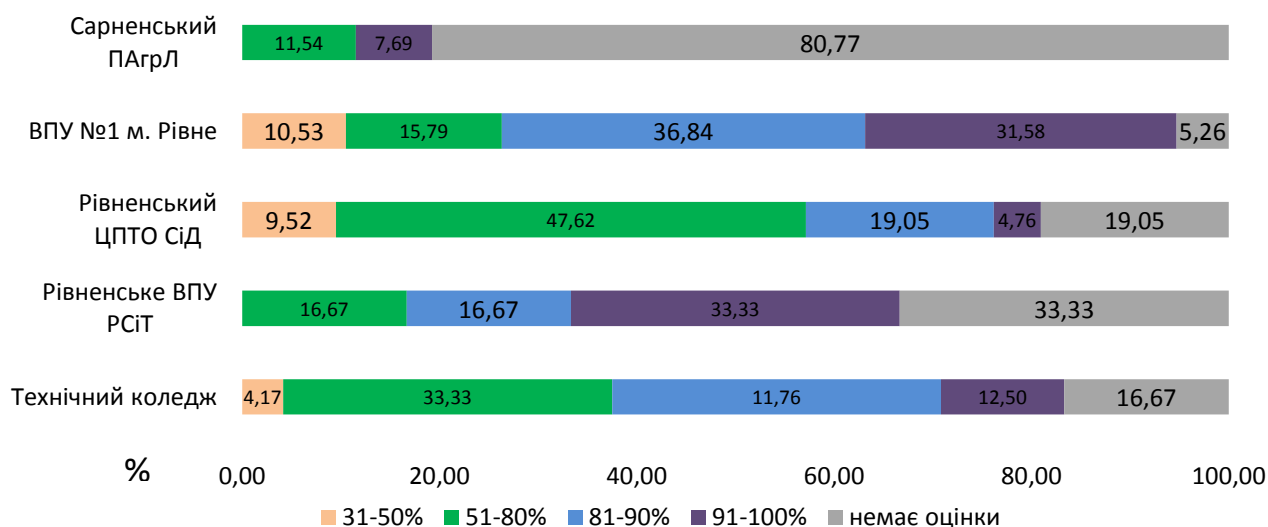

Рис. 28. Оцінка безробітними Рівненщини необхідних для роботи знань і умінь, набутих в ПТНЗ

Для аналізу по Волинській області (за тим же принципом – не менше 12 анкет колишніх випускників від одного навчального закладу) були відібрані такі ПТНЗ:

- Луцьке ВПУ – 18 анкет;
- Оваднівський професійний ліцей – 14 анкет;
- Ковельське ПТУ №5 – 12 анкет.

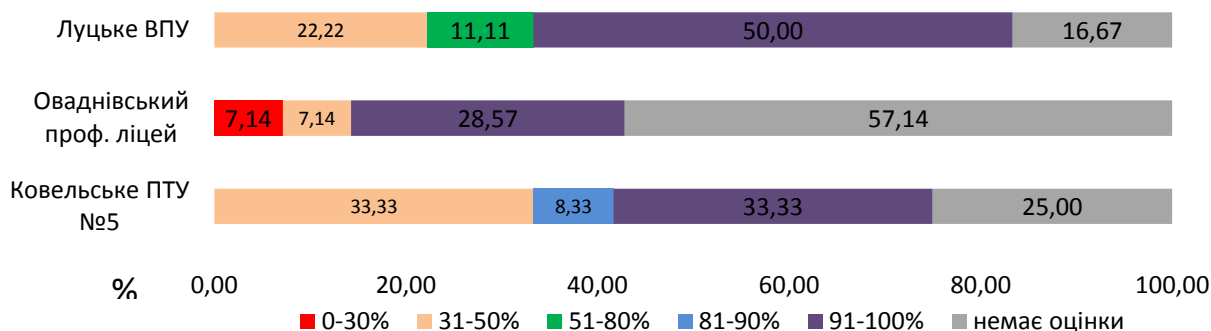

Рис. 29. Оцінка безробітними Волині необхідних для роботи знань і умінь, набутих в ПТНЗ

«Відносно» найкращі знання з досліджуваних ПТНЗ Волинської області надає Луцьке ВПУ. 50% випускників оцінює корисність набутих там знань у професійній діяльності від 91 до 100%. По цьому ж навчальному закладу найменше випускників не працювали за професією після його закінчення (усього 16,67%). Найгірші ж показники у Оваднівського професійного ліцею, де 57,14% випускників ніколи не працювали за професією, а на «відмінно» значущість здобутих знань там оцінюють лише 28,57% респондентів – випускників цього навчального закладу.

Більшість опитаних задоволені тією професією, яку вони отримали під час навчання в професійно-технічному навчальному закладі. Таких у Рівненській області виявилось 148 осіб, що складає 74,75% а у Волинській – 86 (68,8%).

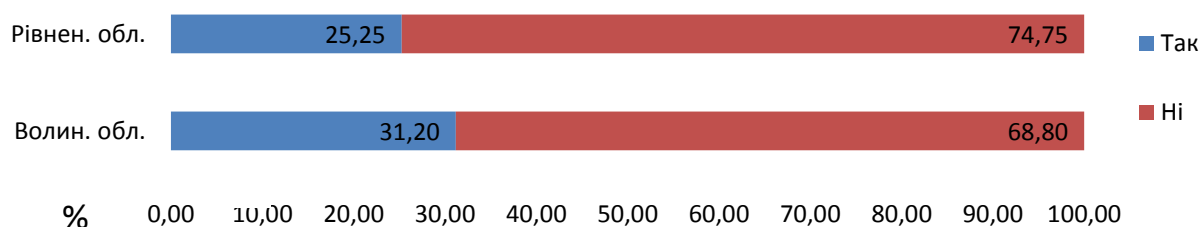

Рис. 30. Бажання безробітних змінити професію

Загалом 88 респондентів висловили бажання змінити свою професію на наступні:

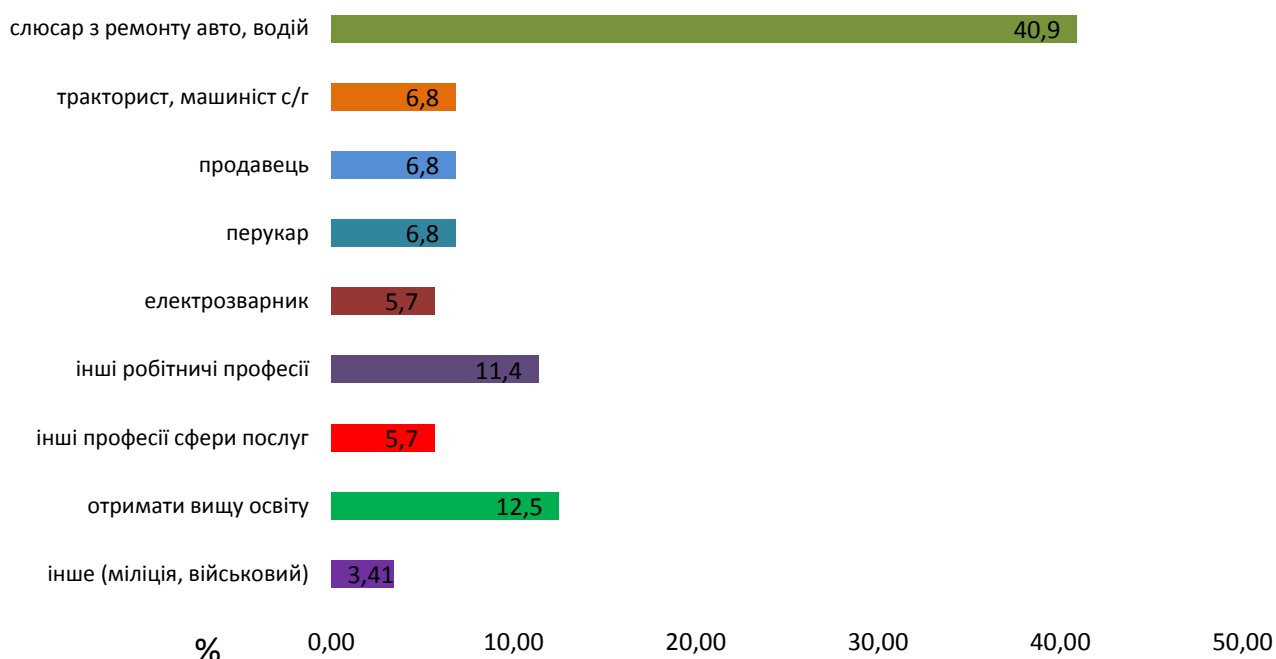

Рис. 31. Бажані нові професії для безробітних Волинського субрегіону

Більшість опитаних не бажають створювати власний бізнес. На Рівненщині таких виявилось 172 особи, або 86,87%, на Волині цей відсоток трохи менший, але все одно, значний – 64,0% (80 осіб з 125 опитаних).

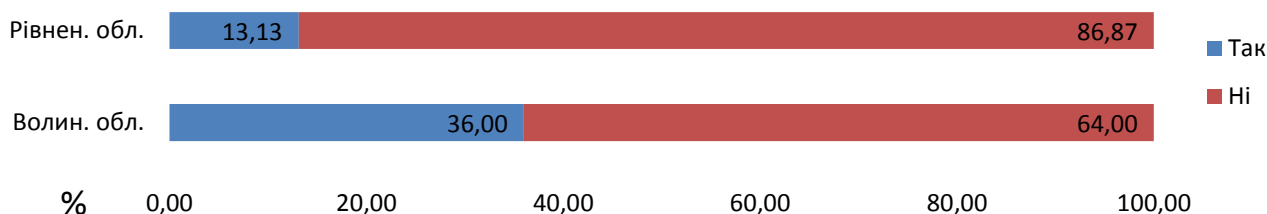

Рис. 32. Ставлення безробітних до відкриття власного бізнесу

У відповідь на питання «Скільки Ви знаєте підприємств Вашого регіону, де влаштовуються робітники вашої професії?» більшість респондентів Рівненської області (23,23%) зазначили від 5 до 10 підприємств. Значний відсоток і тих, хто знає більше 10 підприємств – 21,72%. По Волинській області картина значно відрізняється: домінують варіанти «одне підприємство» - 33,6% та «два підприємства» - 27,2%. До того ж 8 респондентів, або 6,4% не знають жодного (!) підприємства, де працюють робітники їх професій.

	К-сть підприємств	Нуль	1	2	3	4	5-10	Більше 10
Рівненська область	Всього, осіб	-	41	25	22	21	46	43

	%	-	20,71	12,63	11,11	10,61	23,23	21,72
Волинська область	Всього, осіб	8	42	34	12	11	16	2
	%	6,4	33,6	27,2	9,6	8,8	12,8	6,4

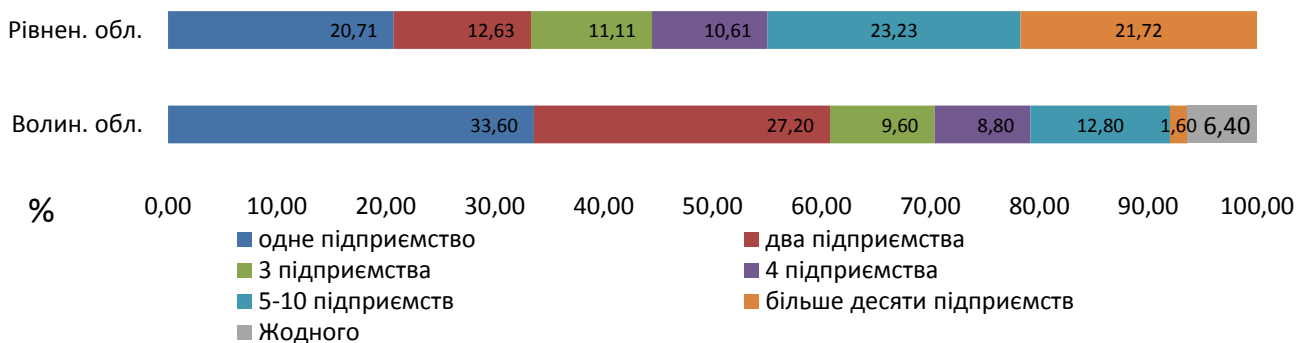

Рис. 33. Кількість підприємств відповідної галузі, які відомі безробітним

Незважаючи на те, що більшість опитаних працювали за професією, здобутою в навчальному закладі і знають достатню кількість роботодавців, рівень поінформованості про рівень заробітних плат є невисоким. Добре обізнані з рівнем заробітних плат тільки 24 респонденти (12,12%) у Рівненській області та 29 респондентів у Волинській – 23,2%.

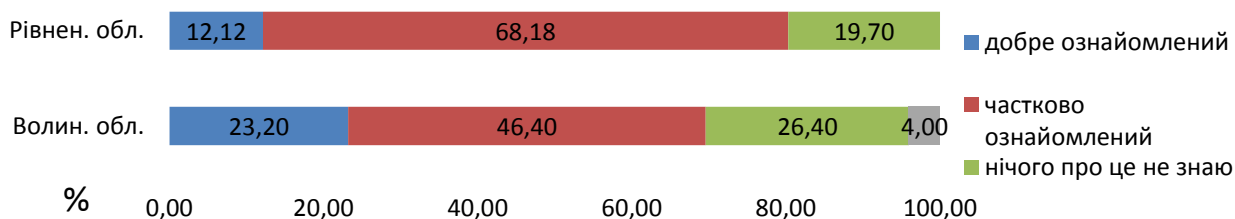

Рис. 34. Рівень обізнаності безробітних з зарплатами на підприємствах їхньої сфери

Відповіді респондентів на запитання «По якому кваліфікаційному рівню Ви оцінюєте свої вміння?» в обох областях є схожими (за винятком варіанту «не знаю свого розряду», який по Волині має набагато більший відсоток, ніж на Рівненщині – 24,8% проти 8,08%). Разом з тим варіанти «5 розряд» та «6 розряд» набрали більше відсотків у Рівненській області. 50,5% опитаних нами безробітних Рівненщини відносять себе до цього кваліфікаційного рівня.

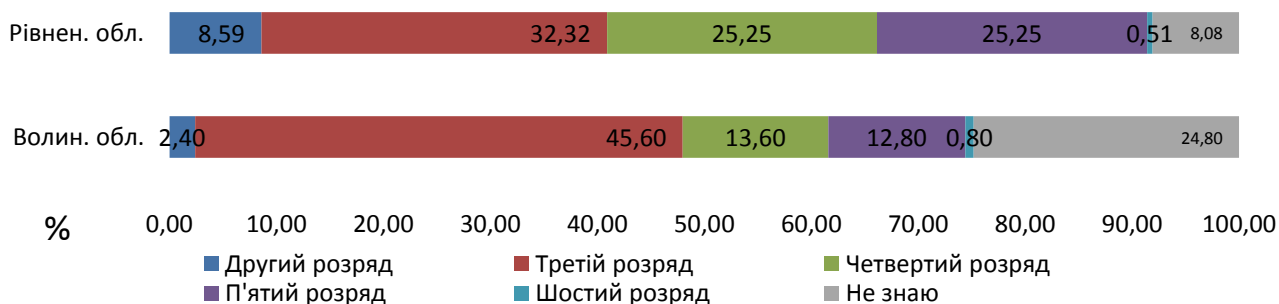
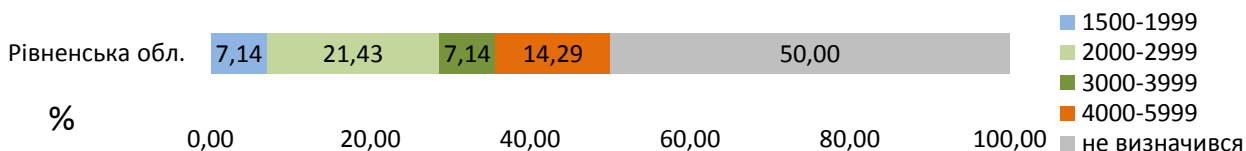

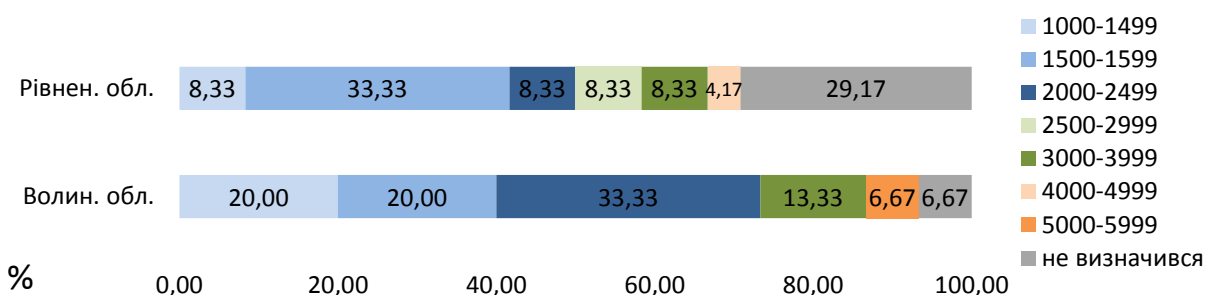
Рис. 35. Оцінка безробітними власного кваліфікаційного розряду

Загалом рівень заробітних плат, вказаний для своїх професій безробітними набагато нижчий, ніж той, який називали учні ПТНЗ, причому це стосується як Рівненської так і Волинської областей. Загальні ж тенденції збереглися – найвищі заробітні плати називалися у Рівненській області для водіїв та слюсарів з ремонту авто, у Волинській області – для газоелектрозварників. Найбільші розбіжності у зарплатах виявилися у електрозварників, а по Рівненській області ще й у слюсарів та деревообробників.

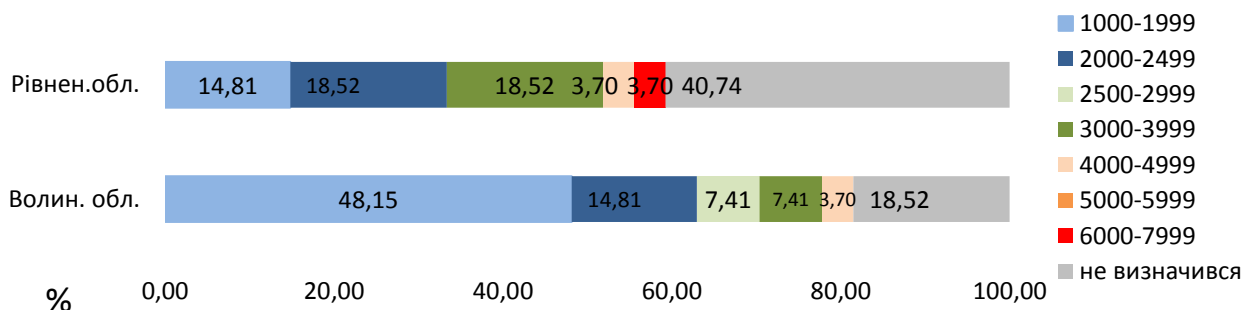
Електромонтер

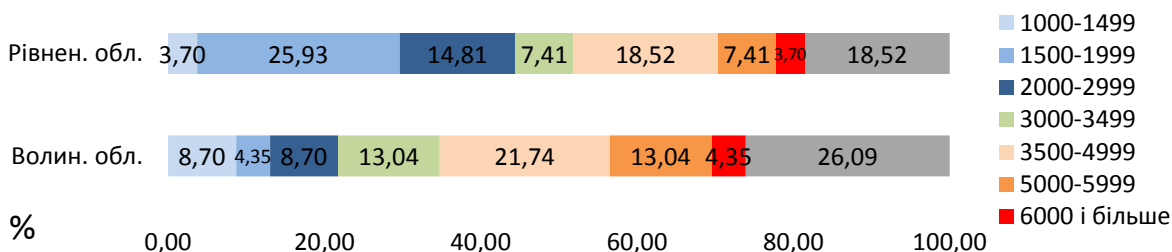
Тракторист

Деревообробник

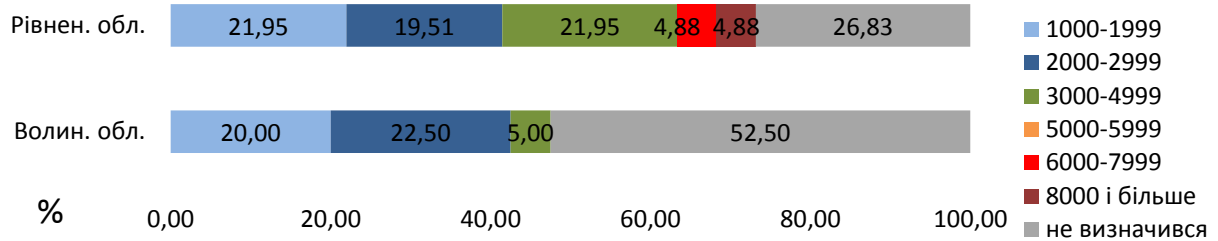

Електрогазозварник

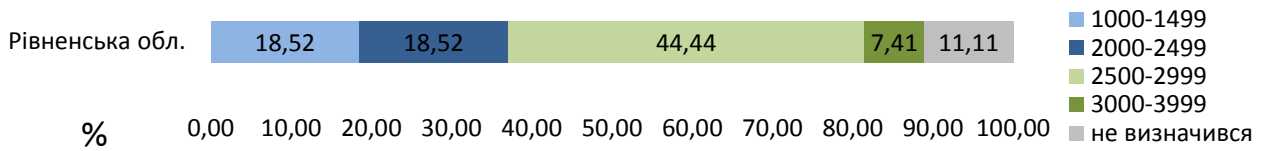

Слюсар

Пекар

Кравець

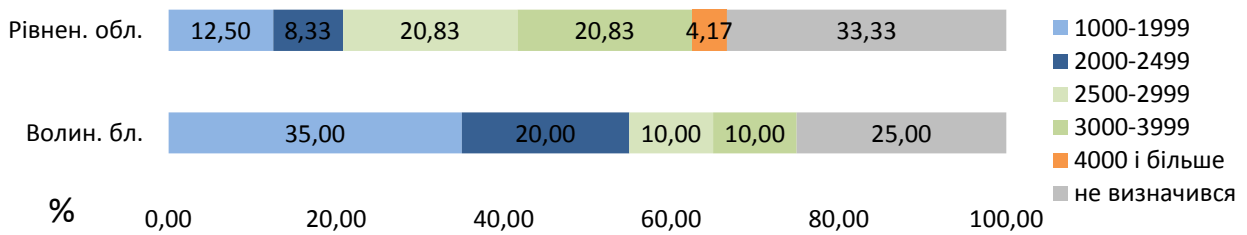
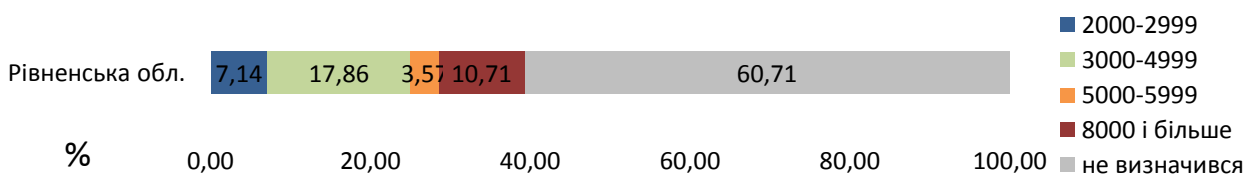

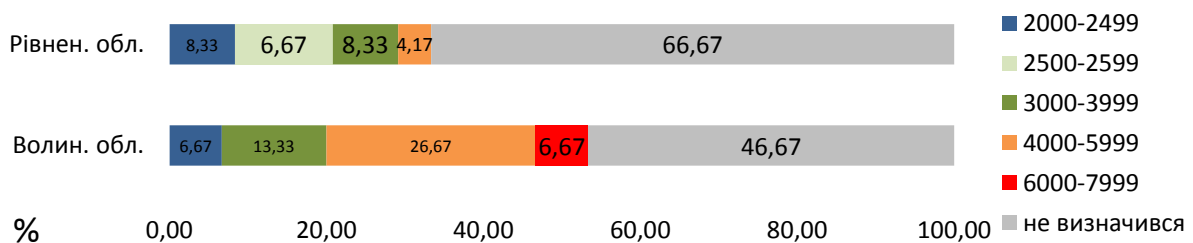
Рис. 36. Оцінка рівнів власних зарплат безробітними субрегіону

Безробітні також оцінили рівні заробітних плат висококваліфікованих працівників у своєму регіоні.

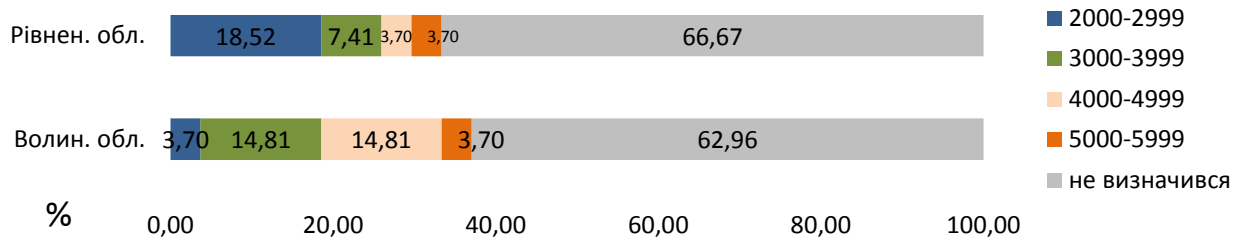
Електромонтер

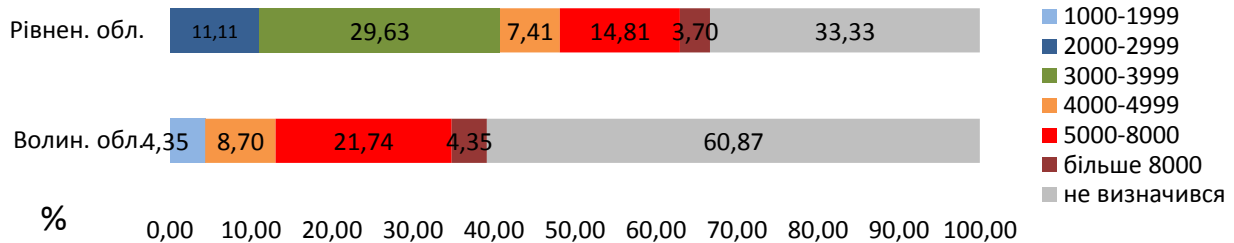
Тракторист

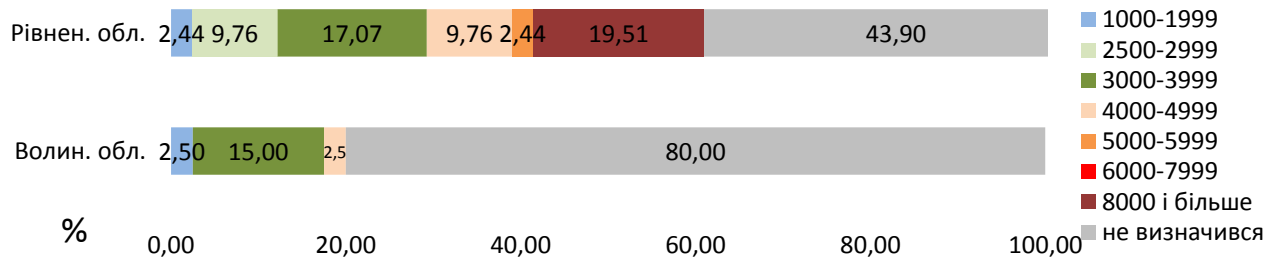
Деревообробник

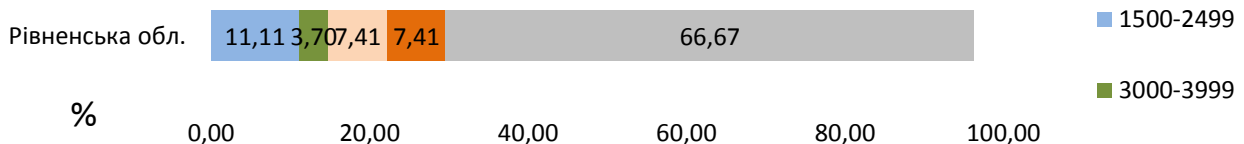
Електрогазоварник

Слюсар

Пекар

Кравець

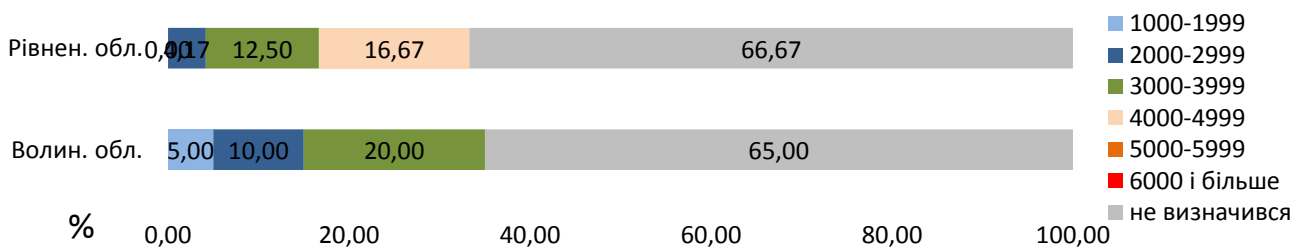

Рис. 37. Оцінка безробітними рівнів зарплат кваліфікованих кадрів субрегіону

Мережею Інтернет для пошуку роботи користуються більше 60% опитаних безробітних Рівненщини та Волині.

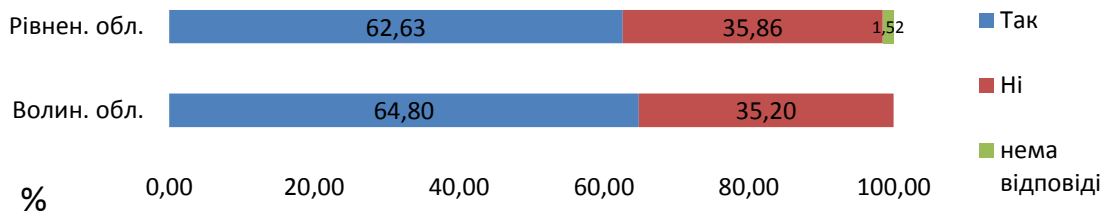

Рис. 38. Використання мережі Internet безробітними для пошуку роботи

Абсолютна більшість респондентів Рівненщини не готові виїхати на роботу за межі області (за кордон). Такої думки притримуються 148 зі 198 опитаних, що становить 74,75%. Категорично за виїзд лише 4,55% опитаних. Це значно менше, ніж відсоток охочих виїхати за кордон опитаних учнів рівненських ПТНЗ. По Волині ж, кількість тих, хто не планує їхати за кордон 52,8% (66 із 125 опитаних).

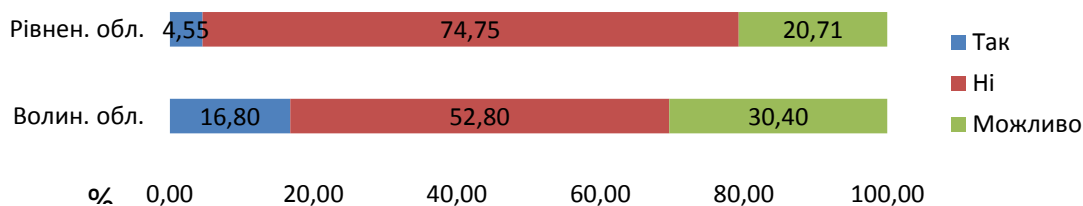

Рис. 39. Оцінка можливості виїзду на роботу за кордон безробітних Волинської та Рівненської областей

Загалом 47 респондентів Рівненщини, і 59 з Волині висловили свою думку стосовно причини можливої міграції. Абсолютна більшість з них готові виїхати за кордон (або в іншу область) у пошуках більш високої оплати праці – 89,36% респондентів Рівненщини та 96,61% респондентів Волині.

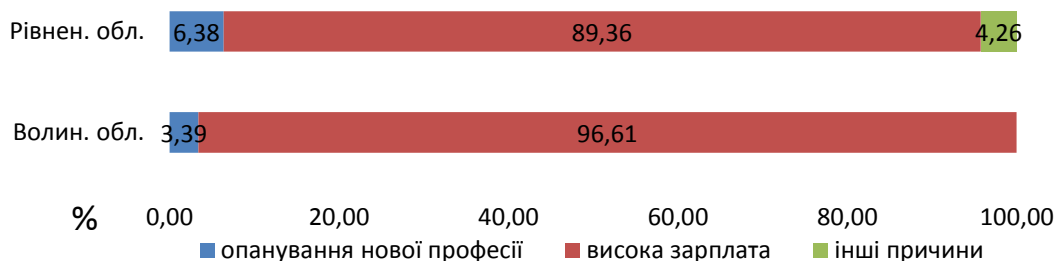
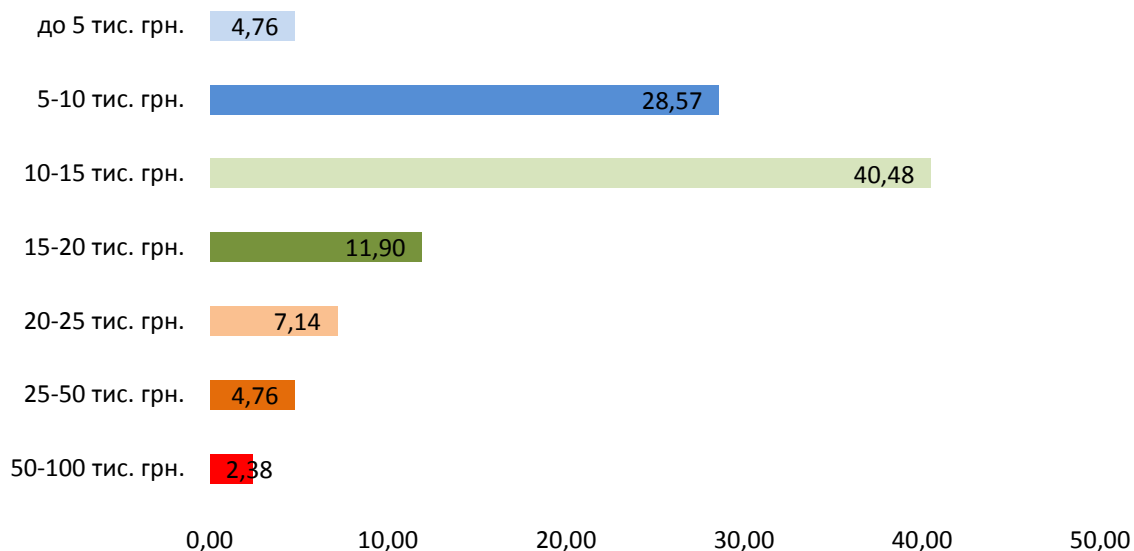

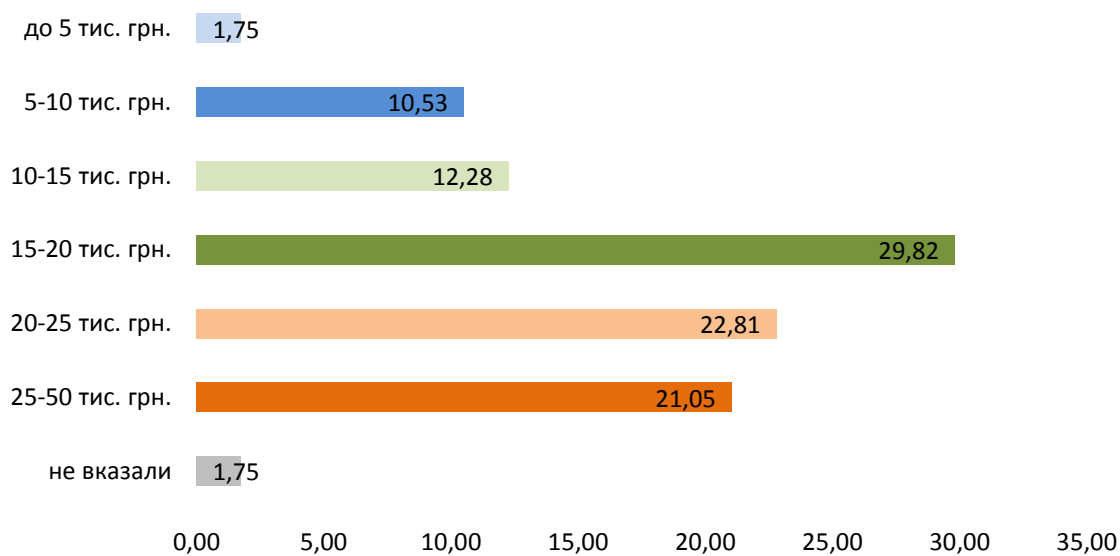
Рис. 40. Можливі причини виїзду за кордон безробітних Волинського субрегіону

Розмір заробітної плати за кордоном, заради якої безробітні Рівненської області готові мігрувати, дещо відрізняються від відповідей учнів ПТНЗ (де зустрічалися навіть зарплати по 300 тис. грн.).

Рис. 41. Розміри заробітної плати, зарплати якої готові виїхати за кордон безробітні Рівненщини

Безробітні Волині бажають отримувати за кордоном дещо вищі зарплати, ніж безробітні Рівненської області (під час опитування учнів ПТНЗ було навпаки).

Рис. 42. Розміри заробітної плати, зарплати якої готові виїхати за кордон безробітні Волині

II. ДОДАТКИ

Додаток 1. Анкета опитування учнів

Анкета

Дане опитування проводиться громадською організацією «Волинський ресурсний центр» на замовлення управлінь освіти і науки Рівненської та Волинської облдержадміністрацій, а також обласних центрів зайнятості. Результати аналізу анкет будуть використані для покращення професійної підготовки робітників у Рівненській та Волинській області. Організатори опитування вдячні за час, який Ви присвячуєте заповненню даної анкети.

1. Скільки Вам років?

2. Ваша стать:

чол.

жін.

3. За якою професією Ви навчаєтесь?

4. У якому навчальному закладі Ви навчаєтесь?

5. Які Ваші плани після закінчення навчання (виберіть лише 1 відповідь)?

☐ вступити до вищого навчального закладу	☐ зареєструватися безробітним в центрі зайнятості
☐ піти працювати за професією	☐ ще не думав над цим питанням
☐ створити власний бізнес	☐ інше (впишіть, будь ласка)

6. Після закінчення навчання Ви будете працювати за отриманою професією? (виберіть лише 1 відповідь)

☐ так, я в цьому впевнений	☐ цілком можливо	☐ мабуть не буду	☐ не буду

7. Перерахуйте, будь ласка, звідки Ви можете дізнатися про можливість знайти роботу:

---

8. Чи повинен, на Вашу думку, навчальний заклад допомагати шукати роботу? (виберіть лише 1 відповідь)

☐ так, повинен	☐ ні, не повинен	☐ не знаю

9. Чи надає Вам допомогу у пошуку роботи навчальний заклад, де Ви вчитеся? (виберіть лише 1 відповідь)

☐ так, надає	☐ ні, не надає	☐ не знаю

10. Скільки Ви знаєте підприємств свого регіону, де влаштовуються робітники вашої професії (виберіть 1 відповідь)?

☐ одне підприємство	☐ 4 підприємства
☐ два підприємства	☐ 5-10 підприємств
☐ 3 підприємства	☐ більше 10 підприємств

11. Чи маєте ви досвід додаткового заробітку у вільний від навчання час? так ні

12. Чи ознайомлені Ви з рівнем заробітних плат та умовами праці на цих підприємствах (виберіть лише 1 відповідь)?

добре ознайомлений частково ознайомлений нічого про це не знаю

13. По якому кваліфікаційному рівню (розряду) Ви оцінюєте свої професійні вміння?

---

14. Яку заробітну плату в нашому регіоні отримують робітники Вашого рівня кваліфікації (приблизно)?

_____ грн./місяць не знаю

---

15. Який в нашому регіоні середній розмір заробітної плати у висококваліфікованих робітників Вашої професії? _____ грн./місяць не знаю

16. Чи користуєтеся Ви Інтернет для пошуку роботи? Так Ні

17. Чи плануєте Ви поїхати на роботу в іншу область, країну? Так Ні Можливо

17 а. Якщо Ви плануєте поїхати на роботу в іншу область/країну, - вкажіть чому (виберіть лише 1 відповідь)?

Висока заробітна плата (вкажіть, будь ласка, розмір заробітної плати, зарплати якої Ви готові виїхати _____ грн.)

Щоб опанувати професію, якої не вчать в нашому регіоні.

Інше (вкажіть, будь ласка) _____

Не планую виїжджати в іншу область/країну

Дякуємо за заповнену анкету!

Додаток 2. Анкета опитування безробітних

Анкета

Дане опитування проводиться громадською організацією «Волинський ресурсний центр» на замовлення управління освіти і науки Рівненської та Волинської облдержадміністрацій, а також обласних центрів зайнятості. Результати аналізу анкет будуть використані для покращення професійної підготовки робітників у Рівненській та Волинській області. Організатори опитування вдячні за час, який Ви присвячуєте заповненню даної анкети.

1. Скільки Вам років?

2. Ваша стать: чол. жін.

3. За якою професією Ви шукаєте роботу?

---

4. У якому навчальному закладі Ви здобули професію?

5. Чи працювали Ви за отриманою професією? так ні

5а. Якщо так, то оцініть на скільки відсотків (від 0% до 100%) Ваші знання і вміння були достатніми для роботи за професією

6. Чи хотіли б Ви змінити професію? Якщо так, то на яку? ні так _____

7. Чи плануєте Ви створити власний бізнес? так ні

8. Звідки Ви берете інформацію про можливість знайти роботу:

---

9. Скільки Ви знаєте підприємств нашого регіону, де влаштовуються робітники вашої професії (виберіть лише 1 відповідь)?

одне підприємство

4 підприємства

два підприємства

5-10 підприємств

3 підприємства

більше 10 підприємств

10. Чи ознайомлені Ви з рівнем заробітних плат та умовами праці на цих підприємствах (виберіть лише 1 відповідь)?

добре ознайомлений

частково ознайомлений

нічого про це не знаю

11. По якому кваліфікаційному рівню (розряду) Ви оцінюєте свої професійні вміння?

---

12. Яку заробітну плату в нашому регіоні отримують робітники Вашого рівня кваліфікації (приблизно)?

_____ грн./місяць

не знаю

13. Який в нашому регіоні середній розмір заробітної плати у висококваліфікованих робітників Вашої професії? _____ грн./місяць

не знаю

14. Чи користуєтеся Ви Інтернет?

Так

Ні

15. Чи плануєте Ви поїхати на роботу в іншу область, країну?

Так

Ні

Можливо

16. Якщо Ви плануєте поїхати на роботу в іншу область/країну, - вкажіть чому (виберіть лише 1 відповідь)?

Висока заробітна плата (вкажіть, будь ласка, розмір заробітної плати, заради якої Ви готові виїхати _____ грн.)

Щоб опанувати професію, якої не вчать в нашому регіоні.

Інше (вкажіть, будь ласка) _____

Не планую виїжджати в іншу область/країну

Дякуємо за заповнену анкету!